

T-77/2022.

ELŐTERJESZTÉS
A Képviselő-testület 2022. májusi ülésére

Tárgy: Átfogó értékelés a kerület 2021. évi gyermekvédelmi munkájáról

Tisztelt Képviselő – Testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 96. § (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat és állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról *minden év május 31-éig* – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

A beszámoló, átfogó értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza.

Az Egysített Szociális Intézmény koordinálta és szerkesztett össze az éves beszámolót, a kerület gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeinek bevonásával.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a 2021. évi gyermekvédelmi munkáról szóló beszámolót szíveskedjen megtárgyalni és elfogadni.

Budapest, 2022. április 26.

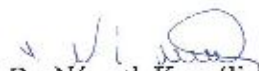
Előterjesztő:

Jeneiné Dr. Rubovszky Csilla Ph.D.
alpolgármester

Szakreferens:

Nagy Krisztina Zsuzsanna
osztályvezető

Ellenőrizte jogi és törvényességi szempontok alapján

Dr. Németh Kornélia
aljegyző

Dr. Sélley Zoltán
jegyző

Látta: Szágerné Fazekas Éva
Bizottsági elnök

2022. APR. 26.

Ikt.szám: K-21/2022.

Nagy Krisztina
Osztályvezető Asszony részére

Belváros-Lipótváros Bp. Főváros
V. ker. Önkormányzat
Népjóléti Osztály

1051 Budapest, Erzsébet tér 4.

Tárgy: Az Egyesített Szociális Intézmény
2021. évi gyermekvédelmi beszámolója

Tisztelt Osztályvezető Asszony!

Mellékleten megküldöm az Egyesített Szociális Intézmény 2021. évi gyermekvédelmi beszámolóját további szíves felhasználás céljából.

Budapest, 2021. 04.22.

Tisztelettel:

Molnár Péter
intézményvezető

GYERMEKVÉDELMI BESZÁMOLÓ

2021.

Készítette:

Szőllősi Melinda

Család-és Gyermekjóléti központvezető

Molnár Péter

intézményvezető

Tartalom

I.	A település 2021. évre vonatkozó demográfiai mutatói a 0-18 éves korosztály adatairól:..	4
II.	Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása	4
II./1.	Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet	4
II./2.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	5
II./2.1	Pénzbeli ellátás.....	6
II./2.2	Kiegészítő pénzbeli ellátás.....	6
II./3.	Normatív gyermekétkeztetés	7
II./4.	Önkormányzati támogatások.....	9
II./5.	Gyermekek nevelő családok részére biztosított támogatások.....	11
II./6	A település szolgáltatástervezési koncepciója	12
III.	Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása	14
III./1.	Gyermekek napközbeni ellátása-bölcsődei ellátás.....	14
III./2.	A gyermekjóléti szolgáltatás.....	17
III./2.1	Gyermekek átmeneti otthona	17
III./2.2	Családok átmeneti otthona.....	19
III./2.3	Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ.....	21
III./2.4	A család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó szakmai egység.....	24
III./2.5	Közfoglalkoztatás	31
III./2.6	Család-és gyermekjóléti központ feladatait ellátó szakmai egység	33
III./2.7	Óvodai és iskolai segítő tevékenység.....	45
III./2.8	Szakmai kapcsolat a Gyámügyi és Igazságügyi Osztállyal	50
III./2.9	Szakmai kapcsolatok a védőnőkkel, házi gyermekorvosokkal	50
IV.	Gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések	53
V.	Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján	54
VI.	Bűnmegelőzési program	56
VII.	Civil szervezetek.....	58

Bevezetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) meghatározza a gyermekek alapvető jogait, a jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekvédelemmel foglalkozó intézmények feladatait.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése értelmében minden év május 31. napjáig a települési önkormányzat beszámolót készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról, melynek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete adja a kereteit.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet értelmében a család és gyermekjóléti központ minden év február 28-ig tanácskozást szervez, amelyen a jelzőrendszer tagjainak írásos tájékoztatóit figyelembe véve átfogóan értékelik a jelzőrendszer éves működését, ezen túlmenően áttekintik a település gyermekjóléti alapellátásának valamennyi formáját, és szükség szerint javaslatot tesznek működésük javítására.

I. A település 2021. évre vonatkozó demográfiai mutatói a 0-18 éves korosztály adatairól:

- 0-3 évesek száma: 619 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 584 fő., tartózkodási hellyel rendelkezik: 35 fő)
- 4-6 évesek száma: 519 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 476 fő., tartózkodási hellyel rendelkezik: 43 fő)
- 7-14 évesek száma: 1385 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 1288 fő., tartózkodási hellyel rendelkezik: 97 fő)
- 15-18 évesek száma: 748 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 638 fő., tartózkodási hellyel rendelkezik: 110 fő)
- **Összesen: 3271 fő**

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

II./1. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 67/A. §. (1) bekezdése alapján, hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A §. (2) bekezdése alapján, halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (2021. december 31-ei állapot szerint):

	Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetűek száma
0-2 év között	2 fő	-
3-5 év között	4 fő	-
6-13 év között	6 fő	-
14-17 között	0 fő	-
18 év felett	0 fő	-
Összesen:	12 fő	

II./2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a jogszabályban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, és ha megfelel a jogszabályban foglalt feltételeknek, a szünidei gyermekétkeztetésnek, a természetbeni támogatásnak, valamint egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma 2021. december 31-ei állapot szerint):

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	
0-2 év között	2 fő

3-5 év között	9 fő
6-13 év között	24 fő
14-17 év között	10 fő
18 év felett	5 fő
Ebből kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult:	1 fő
Összesen:	50 fő

A 2021. évben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása ügyében benyújtott elutasított kérelmek száma: 13.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása ügyében benyújtott kérelmek elutasításának fő oka a jogszabályban meghatározott jövedelemhatár túllépése, néhány esetben a család vagyoni helyzete.

II./2.1 Pénzbeli ellátás

A 2021-es évben, az arra jogosultak pénzbeli támogatásban részesültek, az alábbiak szerint:

- alapösszegű pénzbeli támogatás (RGYK-ban részesülő gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.000.- Ft/gyermek/alkalom
- emelt összegű pénzbeli ellátás (RGYK-ban részesülő és hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.500.- Ft/gyermek/alkalom

2021-ban 648.000.- Ft összegű pénzbeli támogatást került kifizetésre.

II./2.2 Kiegészítő pénzbeli ellátás

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugaltságban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

2021-ban egy fő részesült pénzbeli ellátásban, havonta 6.270.- Ft összegben, emellett évi két alkalommal 8.400.- Ft összegű pótlékban.

II./3. Normatív gyermekétkeztetés

A Kormány a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény módosításával 2015. szeptember 1-től kiterjesztette az ingyenes bölcsődei és óvodai étkeztetésre való jogosultsági kört, mellyel minél szélesebb körben kívánták térítésmentesen biztosítani az étkeztetést az arra rászorulóknak.

A hatályos szabályozás szerint, a bölcsődében és az óvodában az ingyenes étkeztetésre való jogosultság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeken kívül megilleti a 3 vagy több gyermeket nevelő családok gyermecseit, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő szülők gyermecseit, nevelésben vett gyermekeket, továbbá azon családok gyermekeit is, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át. A jövedelem alapján adott kedvezmény a szülők nyilatkozatán alapul.

A kerületi bölcsődéket és óvodákat tekintve a térítésmentes étkeztetés igénybevétele a következők szerint alakult (2021. decemberi állapot szerint):

Intézmény	jövedelem miatti kedvezmény	3 vagy több gyerekes család	Rendszeres gyermekvéd. kedv.	tartósan beteg vagy fogy.	családban tartósan beteg van
Egyesített Bölcsődék	6 fő	11 fő	0 fő	0 fő	1 fő
Tesz-Vesz Óvoda	27 fő	9 fő	0 fő	0 fő	1 fő
Balaton Óvoda	9 fő	8 fő	1 fő	0 fő	6 fő
Bástya Óvoda	35 fő	26 fő	2 fő	0 fő	0 fő
Játékkal- mesével Óvoda	30 fő	15 fő	0 fő	0 fő	0 fő
Összesen	107 fő	69 fő	3 fő	0 fő	8 fő

A két intézménytípusba járó gyerekek közül az adott időpontban az óvodások 44,6 %-a (379 főből 169 fő) és a bölcsődések 22,8%-a (79 főből 18 fő) részesült az ingyenes étkeztetésben, mely az előző évi adatokhoz képest az óvodáknál gyakorlatilag azonos, a bölcsődéknél kismértékű növekedést mutat.

Szünidei gyermekétkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 2016. január 1-jétől önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként határozta meg a szünidei gyermekétkeztetést, és a hátrányos helyzetű, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére történő biztosítását kötelező önkormányzati feladatként jelölte meg. A települési önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli, egyszeri meleg főétkezést a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, illetve ezen kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja a jogszabályban meghatározott időtartamban.

Ahogy a korábbi évek során, így 2021-ben is, a 244/2021. (V.07.) számú határozat alapján az Önkormányzat a 2021. évi nyári szünidei gyermekétkeztetés keretében történő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő maximálisan 10 fő gyermek étkeztetését önként vállalt feladatként támogatja.

Szünidei (évközi) gyermekétkeztetés-tavaszi szünet

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	10 fő
Gyermekeitkeztetést igénylők száma:	1 fő
Étkezési napok száma:	2 nap

Nyári gyermekétkeztetés

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	10 fő
Ebből gyermekétkeztetést igénylők száma:	0 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, gyermekétkeztetésben résztvevő gyermekek száma:	5 fő (ebből 3 fő 3 napig, 2 fő a teljes időszakban részesült gyermekétkeztetésben)
Gyermekeitkeztetésben résztvevők száma összesen:	5 fő
Étkeztetési napok száma:	54 nap

Szüneti (évközi) gyermekétkeztetés- őszi szünet

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	12 fő
Gyermekétkeztetést igénylők száma:	2 fő
Étkezési napok száma:	5 nap

Szüneti (évközi) gyermekétkeztetés- téli szünet

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	12 fő
Gyermekétkeztetést igénylők száma:	2 fő
Étkezési napok száma:	7 nap

II./4. Önkormányzati támogatások

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016. (XI.22.) számú rendelete alapján biztosított támogatások:

Ellátás típusa	Jogosultak száma (fő vagy család)	Ellátás összege
Nevvelési támogatás	28 család	2.370.000.- Ft
Tömegközlekedési támogatás	335 család	10.619.100.-Ft
Időszaki támogatás	258 család	11.486.900.-Ft
Szociális tanulmányi ösztöndíj	22 család	1.510.500.-Ft
Beiskolázási támogatás	13 család	448.875.-Ft
Fiatalkorú életkezdési támogatása	117 fő	8.989.480.-Ft
Karácsonyi támogatás	30 család	840.000.-Ft
Belvárosi útravaló támogatás	40 fő	4.000.000.-Ft
Összesen: 40.264.855.-Ft		

Gyermekek védőoltás költségeinek átvállalása

Belváros-Lipótváros Önkormányzat az országban elsőként vállalta át a gyermekek nem kötelező védőoltásának költségeit. Ezek között is kiemelt kezdeményezésnek számít a human papillomavírus (HPV) okozta méhnyakrák elleni védőoltás költségeinek átvállalása. Országos szinten elsőként a

fiúgyermek oltását is biztosítottuk. A gyermekbetegségek megelőzése és a gyermekek egészségének megőrzése érdekében kiemelten fontos az ellátás biztosítása a kerület minden gyermeke részére. Az Önkormányzat a 2021. évben 442 esetben vállalta át a szükséges védőoltás költségét.

A **babaköszöntő csomag**, mint új természetbeni ellátás szintén a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016.(XI.22.) önkormányzati rendelet megalkotása során került beépítésre a gyermekvédelmi ellátó rendszerbe, 2017. január elsejei hatályba lépéssel.

A természetbeni támogatás formája egyszeri támogatási csomag, amely a kerületi Védőnői Szolgálat közreműködése útján a gyermek születését követő 180 napon belül igényelhető. 2021. évben 61 család részére juttattunk el babaköszöntő csomagot az V. kerületben a védőnői szolgálat, illetve az Önkormányzat képviselőtében a polgármester meghatalmazottja útján.

2021-ben az Önkormányzat döntött az általa nyújtott támogatási formák körének bővítéséről.

2021. január 1-től a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016.(XI.22.) önkormányzati rendeletben szabályozottak szerint, a gyermeket nevelő családok anyagi terheinek csökkentése és a környezettudatos szemléletformálás érdekében **mosható nadrágpelenka támogatást** nyújt 30.000.-Ft és 60.000.-Ft közötti összegben, az arra jogosultak részére.

A támogatásra azon kiskorú gyermeket nevelő szülő jogosult, aki:

- *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben vagy nevelési támogatásban részesül,*
- *3 vagy több gyermeket nevel* (ha a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 900 %-át),
- *tartós beteg vagy fogyatékos gyermeket nevel, aki után magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak,* ha a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 800 %-át,
- *orvosi javaslattal rendelkezik arról, hogy gyermeke számára ajánlott a mosható nadrágpelenka használata, különösen atopiás dermatitisz diagnózis esetén,* ha a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 800 %-át,
- *minden más igénylő,* ha a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 500 %-át.

Mosható nadrágpelenka támogatásban 2021-ben két család részesült, összesen 100.000.-Ft összegben.

További új ellátási formaként a **környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásának támogatása** került bevezetésre. Az új ellátás szabályozása szintén a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016.(XI.22.) önkormányzati rendeletben került rögzítésre.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat a gyermekvédelmi ellátásokról szóló rendeletében szabályozottan a kerületi gyermek és fiatal felnőtt tanulók részére a helyi tömegközlekedési eszközök igénybevételéhez tömegközlekedési támogatást nyújt, amelynek összege a mindenkori helyi

tömegközlekedési tanulóbérlet összege. Budapest Főváros Önkormányzatának Közgyűlése 2021. szeptember 2-ai hatállyal módosította a Budapest közlekedésszervezési feladatainak ellátásáról szóló 20/2012.(III.14.) önkormányzati rendeletét, amely szerint a hatodik életévét betöltött óvodai vagy tanulói jogviszonnyal rendelkező személy a budapesti helyi menetrend szerinti közösségi közlekedési személyszállítást, azt a tanévet követő augusztus 31. napjáig díjmentesen veheti igénybe, amelyben a 14. életévét betölti.

Fentiek alapján indokoltá vált a kerületi szabályozás módosítása, mivel 14 éves korig a tanulók térítésmentesen utazhatnak a helyi tömegközlekedési eszközökön.

A díjmentes utazásra jogosult tanulói jogviszonnyal rendelkező gyermekek részére az Önkormányzat ezért új önként vállalt támogatási formát vezetett be, amellyel a gyermeket nevelő családok támogatása mellett a környezettudatos közlekedést is elő kívánta segíteni azzal, hogy környezetkímélő közlekedési eszköz vásárlásához nyújt támogatást.

2021-ben 76 család részesült környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásának támogatásában, összesen 3.553.500.- Ft összegben.

II.5. Gyermekek nevelő családok részére biztosított támogatások

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének, a szociális juttatások rendszeréről szóló 3/2015. (II.3.) számú önkormányzati rendelete alapján, a gyermeket nevelő családok részére biztosított támogatások:

Ellátás típusa	Jogosultak száma (fő vagy család)	Ellátás összege
Belvárosi kismamabérlet támogatás	29 fő	1.276.500.- Ft
Nagycsaládos fűtéstámogatás	36 fő	1.584.000.- Ft
Összesen: 2.860.500.-Ft		

Ellátás típusa	Jogosultak száma (fő vagy család)	Ellátás összege
Kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság (3 vagy több gyermeket nevelő család részére)	57 fő	havi 15.000.- Ft vásárlási keretösszegre 100% kedvezmény

Kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság (0-18 éves korú súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család részére)	6 fő	havi 15.000.- Ft vásárlási keretösszegre 100 % kedvezmény
---	------	---

II./6 A település szolgáltatástervezési koncepciója

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló, 1993. évi XXXI. törvény (Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint, a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata 2020-ban felülvizsgálta szolgáltatástervezési koncepcióját, amely a 2018. év január 1-jétől 2019. december 31. napjával bezárólag eltelt időszak alatti változásokat, eredményeket tárja fel. A felülvizsgálat a jogszabályi kötelezettségen felül bemutatja az elmúlt két év szociális ágazatának eredményeit, fejlesztéseit is. Beszámol arról, hogy az Önkormányzat a kerületben ellátja a kötelező feladatait, valamint továbbra is biztosítja az eddig meglévő önként vállalt szociális feladatokat, illetve új ellátási formák bevezetésével tovább bővítette az ellátórendszert, amely a kerületi polgárok szociális biztonságát szolgálja.

Az önkormányzat célja, hogy a jövőben egy egymást kiegészítő és erősítő, három pilléren nyugvó szociálpolitikai rendszer működjön a kerületben:

- I. pillér: pénzbeli ellátások rendszere,
- II. pillér: természetbeni ellátások rendszere,
- III. pillér: szolgáltatások rendszere.

A következő időszakra (2020-2021 év) vonatkozó felülvizsgálat jelenleg is zajlik.

A tavalyi évben is megtartásra kerültek az évek óta sikeresen biztosított akciók, amelyben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, nevelési támogatásban részesülő, fogyatékkal élő gyermeket nevelő, három vagy több gyermeket nevelő családok is részesülhettek, mint az alnaosztás, a húsvéti sonka biztosítása, illetve az őszi időszakban esedékes burgonyavásár, a karácsonyi kedvezményes fenyőfavásár, a szükséges járványügyi intézkedéseket betartva.

A 2021. évben is segítséget nyújtottunk az iskolakezdéshez a kerületben élő családok részére, az önkormányzat ügyfélszolgálati irodáján ingyenes füzetsomagot vehettek át az V. kerületben lakó, általános iskolás gyermekek, amely mellé a korábbi évekhez hasonlóan POKET zsebkönyvet is választhattak a diákok.

A települési szinten működő programok közül továbbra is ki kell emelni a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft által működtetett **Belvárosi Közösségi Tér** programjait. Az intézmény rendkívül széles körű és magas színvonalú programokat és szolgáltatásokat nyújt az V. kerületben élő gyermekek, szülők számára, a 2021-es évben közel 750 család és több mint 960 gyermek számára nyújtottak különféle foglalkozásokat, programokat, tanácsadást.

Belváros Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának Képviselő-testülete 2021. szeptember 16-ai ülésén döntött arról, hogy kerületünk is csatlakozik a Vándorbölcső Mozgalomhoz, amellyel a belvárosba érkező újszülötteket köszöntjük a közösségben. A felhívásra a kerületben élő kismamák 52 százaléka jelentkezett, a vándorbölcső 2021 novemberében került kisorsolásra, és a későbbiekben majd útra indul több belvárosi családhoz is. A program kidolgozása és figyelemmel kísérése a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Kft. feladata.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzata 2021. évben támogatta a kerületi óvodába, illetve általános iskolába járó gyermekek úszásoktatását az újonnan átadásra kerülő, Vadász utcai V30 Sportközpontban működő Tanuszoda és úszómedencék használatának lehetőségével.

A téli időszakban az Önkormányzat hétköznaponként ingyenes korcsolyázási lehetőséget biztosított a lakosoknak, illetve a kerületi intézményekbe járó gyermekek részére is, a Szabadság Téren létesített műjégpályán.

Az Önkormányzat a sportban, tanulásban, művészeti tevékenységben tehetséges belvárosi fiatalokat az évben is Belváros Ifjú Sportolója Ösztöndíjban, Belváros Ifjú Tehetsége

Ösztöndíjban, illetve Belvárosi Művészeti Ösztöndíjban részesítette, ezzel is segítve őket céljaik elérésében.

Emellett továbbra is biztosítjuk a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének segítése érdekében a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszert, amelyben 10 fő részesülhet, évi 10 hónapon keresztül.

Kerületünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, a helyi lakosság nagy számban vesz részt programjaikon. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, illetve azok rendezvényeit.

III. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Belváros-Lipótváros Önkormányzata Gyvt. által meghatározott kötelező feladatai:

- Bölcsődei ellátás /Gyvt. 41.§/
- Gyermekek átmeneti otthona /Gyvt. 50.§/
- Gyermekjóléti Szolgáltatás /Gyvt. 39.§/

A gyermekek napközbeni ellátását integráltan Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Egyesített Bölcsődék intézménye (1055 Budapest, Balaton u. 10.), a gyermekek átmeneti otthona szolgáltatást a 42/2012. (III.08.) B-L.Ö.h. alapján ellátási szerződés keretében a Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működtetett gyermekek átmeneti otthona (1088 Budapest, Szentkirályi u. 15.), míg a gyermekjóléti szolgáltatást összevont formában Belváros-Lipótváros V. kerület Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye (1056 Budapest, Havas u. 2.) biztosítja.

III./1. Gyermekek napközbeni ellátása-bölcsődei ellátás

Gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, az ellátások igénybevétele és az ezzel összefüggő tapasztalatok.

A gyermekek napközbeni ellátását Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsődék intézményének 3 telephelye biztosítja:

- Papnövelde u. 4-6. - székhely
- Balaton utca 10. - telephely
- Széchenyi rakpart 7. - telephely

A 2021-es évben a három telephelyen átlagban 68 fő gyermeket gondoztak-neveltek a napközbeni ellátás keretében, ami az engedélyezett gyermeklétszám (134 fő) 50,7%-a. A 2020-as évhez képest arányaiban ezek a számok nem változtak, és jól tükrözik a Covid okozta nehézségeket.

A szolgáltatás ellátási területe: elsődlegesen Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerülete, továbbá Budapest Főváros és Pest megye közigazgatási területe.

A gyermekvédelmi ellátásokról szóló 42/2012. (X. 18.) önkormányzat rendelet alapján a kerületi gyermekek elhelyezése után fennmaradó bölcsődei férőhelyekre az Önkormányzat által működtetett intézményekben, illetve egyéb közintézményekben dolgozók gyermekei felvehetők *25%-os méltányossági keretben*. A méltányossági hatáskör gyakorlója a polgármester.

A szolgáltatás igénybevétele: az ellátást az 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 42. § alapján kell biztosítani. A bölcsődei ellátás a Gyvt. 42/A § és a helyi gyermekvédelmi ellátásokról szóló 42/2012.(X.18) önkormányzati rendelet 20.§ (1) és (2) bekezdése szerinti napközbeni ellátás, amely a gyermek 20 hetes korától vehető igénybe a 3. életév betöltéséig, illetve legfeljebb a már megkezdett nevelési év végéig.

A szolgáltatás igénybevételének rendje:

A bölcsődékbe való beiratkozás a szeptemberben kezdődő nevelési évre május második hetében történik. A kijelölt időszakon túl, az üresen maradt férőhelyekre a nevelési év folyamán is lehetséges a felvétel.

A szolgáltatás iránti kérelmet a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 42/2012.(X.18) önkormányzati rendelet 21. § (1) bekezdés értelmében az Egysített Bölcsődék vezetőjéhez (intézményvezető) a gyermek szülői felügyeleti jogával rendelkező szülőnek vagy törvényes képviselőnek kell benyújtania. A kérelem elbírálásáról az intézményvezető dönt.

Az elbírálásnál előnyt élvez:

- az a család, aki családgondozásban részesül, és a gyermek fejlődése érdekében napközbeni ellátás szükséges,
- az a család, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- egyedülálló szülő,

- az a szülő, aki orvosilag igazolt állapota miatt nem tudja ellátni gyermekét,
- az a család, melyben a nevelt kiskorúak száma három vagy ennél több,
- az a gyermek, aki esetében gyámhatósági határozat alapján gyámként kirendelt hozzátartozó látja el a gondozási-nevelési feladatokat

A felvételtől, valamint a felvételi kérelem elutasítása esetén az intézményvezető írásban értesíti a kérelmezőt. A felvételi kérelem – férőhely hiánya miatti - elutasítása esetén, az intézményvezető egyben arról is tájékoztatja a szülőt, hogy gyermeke várólistára kerül.

Férőhely-üresedés esetén a kérelmező értesítést kap a felvétel lehetőségéről, valamint az elhelyezés időpontjáról.

A bölcsődei ellátás igénybevételének első napján az intézményvezető a kérelmezővel, illetve a törvényes képviselővel írásban megállapodást köt a Gyvt. 32.§ (5) és (7) bekezdésében meghatározottak alapján.

Intézményi térítési díj:

A Gyvt. 146. § (1) és 147. § (1)-(2) bekezdése alapján az ellátásért, valamint a gyermekétkeztetésért térítési díjat kell fizetni. A gyermekvédelmi ellátásokról szóló 43/2012. (X.18.) önkormányzati rendelet 22. § (1)-(2) bekezdése értelmében a bölcsődei ellátás igénybevételéért fizetendő intézményi térítési díj megállapításához az intézményi térítési díjat külön meg kell határozni a gyermekétkeztetésre és a gondozásra vonatkozóan. A gyermekétkeztetés tekintetében a 2021. évben 372.- Ft/nap-ra emelkedett az étkezési térítési díj, illetve a kerületen kívül élő ellátottak részére bevezetésre került a gondozási díj, mely 1.000.-Ft/nap összegben került megállapításra.

Az év összefoglalása:

A Covid okozta pandémiás helyzet a bölcsődei ellátást is átrendezte. A z addigi közvetlen kapcsolódást a szülőkkel, családokkal hátrébe szorította, más kreatív eszközöket kellett találni a hatékony kommunikációra. Az internet segítségével, zárt közösségi csoportokban folyt a kommunikáció a családokkal, a kapcsolódás az online térben valósult meg. Tevékenység szerint, személyes gondoskodást végző szakembereként gondozták, nevelték a gyerekeket, és tartották a kapcsolatot a családokkal.

A szakmai munka 2021-ben a szükséges óvintézkedések és szabályzók betartása, valamint a házirend módosítása mellett folyt tovább. A gyermekcsoportok létszáma elmaradt a maximálisan felvehető létszámtól, így az egyéni gondozás-nevelés még nagyobb teret kaphatott. A családokkal való személyes kapcsolattartás nehezebb, de egyéb, indirekt módokon

megvalósult. Szükség esetén, ha probléma merült fel, abban az esetben lehetőség volt a szülőkkel egyéni beszélgetés, tanácsadás keretében egyeztetni.

A Bölcsődéknek közvetítő szerepük volt a Pedagógiai Szakszolgálat által megkezdett szűrővizsgálatok eredményének szülők részére történő továbbításában is.

Az Egyesített Bölcsődékben fontos az ott dolgozók fejlődése és a tudás, ezért a tanulás támogatottságot élvez, így hozzájárulva az új ismeretek, szakmai gyakorlati eszközök megszerzéséhez és módszerek elsajátításához, közvetve pedig a prevencióhoz.

Ezt jelzi az is, hogy a dolgozók közül van, aki integrált szülő-csecsemő konzultáció szakirányon képezte magát.

III./2. A gyermekjóléti szolgáltatás

III./2.1 Gyermekek átmeneti otthona

A gyermekjóléti alapellátás keretében az önkormányzat a Gyvt. 50. § és 94. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően a gyermekek átmeneti otthoni elhelyezését ellátási szerződés keretében biztosítja. Az ellátási szerződésben foglaltak alapján a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermekek Átmeneti Otthona 1 fő Budapest V. kerületi lakóhellyel rendelkező 0-18 éves gyermek részére nyújt ellátást, aki családban él, de átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Emellett a Gyermekek Átmeneti Otthona a rendelkezésre álló üres férőhelyek terhére további V. kerületi lakóhelyű 0-18 éves korú gyermeket ellátását is biztosíthatja, a szerződésben meghatározott férőhelyszám feletti napi térítési díj ellenében.

A 2021-es évben két gyermek vette igénybe az átmeneti gondozást.

Az átmeneti ellátást nyújtó gondoskodik a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról. Az ellátás igénybevétele önkéntes, a szülő, törvényes képviselő kérésére történik, térítési díj megfizetése mellett.

A Gyermekek Átmeneti Otthona a rendelkezésre álló üres férőhelyek terhére további V. kerületi lakóhelyű, 0-18 éves korú gyermek/gyermekek ellátását is biztosíthatja.

ELLÁTOTT GYERMEK MONOGRAMJA	BEKERÜLÉS IDŐPONTJA	KIKERÜLÉS IDŐPONTJA	ELLÁTÁS IDŐTARTAMA 2021-ban
K.G.	2021. 01. 01.	2021. 08. 30.	242 nap
K.Á.	2021. 07. 16.	2021. 07. 25.	8 nap

A gyermekek ellátása kiterjedt, tanulmányi eredményeiknek javítására (az évismétlés elkerülésére és a középiskolai felvételének megfelelő megalapozására egyaránt), az életkoruknak megfelelő napirend kialakítására, deviáns viselkedésmintákra való hathatós változtatásra, családi kapcsolataik részbeni változtatására is.

A gondozást nyújtó intézmény szakemberci folyamatos kapcsolatban álltak a Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival. A kooperáció célja a család minél komplexebb módon történő eredményes megsegítése volt.

2021. évében hangsúlyossá vált COVID-19 humánjárvány okozta problémákat még fokozottabban érzékelhettük az elmúlt évben. A járvány nem csak a szociális szférában dolgozó szakemberek munkáját gátolta és akadályozta, hanem szinte megbénította a szociális segítő munka összes eszközét.

A jogszabályi változások jól tükrözik, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központok munkáját megnehezítette az elrendelt családlátogatási tilalom, ami által a már kialakult vagy új kapcsolatfelvétel lehetősége megrekedt. A kommunikáció továbbra is csak telefonos formában, illetve online módon történt, ami teret adhatott az ügyfél „teljes elhatárolódásának a szakemberektől”. A családon belüli problémák feltárása – ahogy azt már az elmúlt évben is tapasztalhattuk – lelassult.

Az ügyfelek előszeretettel kezdték kommunikációs eszközként használni a social mediát, (mint pl. a FACEBOOK messenger funkció), ami szinte ellehetetlenítette a kapcsolattartást, hiszen a gondviselők munkaidő után is kapcsolatot tudtak – szerettek volna is - tartani a család ügyében érintett csctmenedzserrel, családsegítővel, ami sok esetben vezetett konfliktusos helyzethez.

A nem megfelelő kommunikáció és a személyes találkozások hiánya miatt, az ügyfelek bizalmatlanná váltak és elérhetetlenebbé, ami azt eredményezte, hogy a családban kialakult problémák továbbra is fennálltak, a 2021-es évben is az alapellátás keretein belül elérhető szolgáltatások, mint a Gyermkek Átmeneti Otthonának igénybe vétele háttérbe szorult.

2021 évében kirajzolódó tendenciákból következtethető az is, hogy a Család-és Gyermekjóléti Központok ügyfélkörre az átmeneti otthont, mint segítségnyújtást és szolgáltatást asszociálja a szakellátással, ezáltal a gyermek elhelyezése – megelőzve esetlegesen egy valós családból történő kicmelést – nem valósul meg. A törvényes képviselő a két intézményt összemosva látja, így az átmeneti gondozás, mint ellátási forma egyre jobban a gyermekvédelmi rendszer periferiájára szorul.

Az elhelyezésre az V. kerületi Gyámhivatal által elrendelt védelembé vételt követően került sor, mivel a gyermek érdekét átmeneti elhelyezése szolgálta leginkább, ezáltal kimoszdtva őt a számára veszélyeztető és elhanyagoló közegből.

Átmeneti gondozása körülményeit tekintve eredményesnek bizonyult, azonban egyelőre nem ért véget.

III./2.2 Családok átmeneti otthona

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (3) bekezdésének c, pontja alapján, a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat, amelynek területén harmincczernél több állandó lakos él, családok átmeneti otthonát köteles működtetni. Mivel az V. kerület lakosságlétszáma harmincczer fő alatt van, ezért a családok átmeneti otthonának működtetése nem kötelezően ellátandó feladatként jelentkezik. Az Önkormányzat továbbra is fontosnak tartja a kerületben élők szociális biztonságát, így önként vállalt feladatként biztosítja a családok átmeneti intézményi elhelyezését.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata, a szociális krízishelyzetben lévő családok átmeneti elhelyezésének és gondozásának érdekében feladat-ellátási szerződést kötött az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal.

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az

országban elsők között hoztuk létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetünk. Az átmeneti otthonban minden család családgondozót és szakgondozót kap, akik a beköltözést követően 24 órán belül felveszik a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Az átmeneti otthonokban munkatársaink lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására.

A családok átmeneti otthona ellátás területén szinte már közhelynek számít, hogy a lakhatási probléma csak a „jéghegy csúcsa”, az otthon elvesztése mögött összefüggő és komplex problémák húzódnak meg, melyek sok esetben nem az egyéb életében gyökereznek: az örökölt szegénység, transzgenerációs hatások, a társadalmi-szociálpolitikai környezet és az egyéni diszpozíciók együttes hatásai érvényesülnek, összeadódnak. Az átmeneti gondozás eszközei nem minden esetben elégségesek ahhoz, hogy a komplex problémákra a gondozás egy-másfél éve alatt megoldás szülessen, a fókusz a gyermekek viszonylagos jóllétének és a családban történő biztonságos nevelkedésén megteremtésén lehet csak, amellett, hogy a családban élő szülőkön keresztül vezet az út mindenhez.

A Családok Átmeneti Otthonában igénybe vehető szolgáltatások: családgondozás, szociális-, gyámhivatali ügyintézés, gyermeknevelési,-életvezetési tanácsadás, gyermekfelügyelet, mentálhigiénés gondozás, fejlesztő pedagógiai segítség, jogi tanácsadás, krízis ellátás, szükség szerint teljes körű ellátás biztosítása. A gondozási folyamat célja az önálló életvitel megalapozása, melyhez eszköz a kiléptető lakás lehetőség, az előtakarékoság és a Félutas Ház szolgáltatás is.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata, a szociális krízishelyzetben lévő családok átmeneti elhelyezésének és gondozásának érdekében feladat-ellátási szerződést kötött az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal, mely alapján elhelyezésben részesít 4 főt (1 családot), mely szükség esetén a szolgáltatást nyújtó szabad kapacitásának függvényében túlléphető.

2021-ban két család (5 fő- 2 felnőtt, 3 kiskorú) ellátására került sor.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény a járásközpont települési önkormányzatok számára kötelező jelleggel előírta a család- és gyermekjóléti központok kialakítását. Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete 239/2015. (XI.12.) B-L.Ö.h. számú határozatával elfogadta az Egyesített Szociális Intézmény alapító okiratának módosítását Család- és Gyermekjóléti Központ létrehozásáról.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete 193/2019. (VI.20.) B-L.Ö.h. számú határozatával elfogadta az Egyesített Szociális Intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát és Szakmai programját.

A Család- és Gyermekjóléti Központ négy szakmai egységet foglal magába:

- Központ feladatait ellátó szakmai egység
- Szolgálat feladatait ellátó szakmai egység
- Közfoglalkoztatás
- Óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység feladatait ellátó szakmai egység

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatait részletesebben az 1997. évi XXXI. törvény, az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 64§ (4) bekezdése, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 6-33§-ai taglalja részleteiben.

A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat biztosítunk. A központ feladatellátás során a hatósági

intézkedésekhez kapcsolódó esetmenedzselési feladatokat és a jogszabályban meghatározott speciális feladatokat látja el.

A 2021-es év a Család-és Gyermekjóléti Központ kollegáitól több ponton is rugalmasságot követelt. A Covid 19 járvány tovább folytatódott, továbbra is elvéve a személyes találkozások lehetőségét. A 2020-ban megszerzett tapasztalatok azonban jól jöttek, így az online tér használata már nem okozott nehézséget, a személyes kapcsolatok pótlását igyekeztünk kreatívan megoldani. Személyes gondoskodást nyújtó ellátóként kreatívitás ide vagy oda, nagyon nagy hiányát élték meg a kollegák a személyes találkozásoknak az egyéni esetviték tekintetében. A telefonos, online kapcsolattartás nem tudta pótolni azokat a személyes kapcsolódásokat, mely a segítő szakmánk alapja. Az év első felében a Központban vezető váltás történt, mely szintén igényelte a kollegák rugalmasságát.

2021-es év: A Család-és Gyermekjóléti Központ ügyfélkörének meghatározásánál továbbra is a Gyvt ami a legbiztosabb alapot szolgáltatja. A törvény hatálya kiterjed a Magyarország területén tartózkodó magyar állampolgárságú, valamint - ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik - a letelepedett, bevándorolt, illetve befogadott jogállású, továbbá a magyar hatóságok által menekültként, oltalmazottként, illetve hontalanként elismert gyermekekre, fiatal felnőttekre és szüleire.

Az elmúlt évnek nagy reményekkel és komoly tervekkel vágott neki a Család-és Gyermekjóléti Központ. Nem titkolt célként kitűzve az intézmény szakmai megújítását, a szervezetfejlesztést, csapatépítést, illetve az egyes szolgáltatások átszervezését és a segítő munka hatékonyabbá tételét.

A szociális segítő munkát alapjaiban befolyásolta a vírussal kialakult szituáció, hiszen az a jelenlétre, személyes kapcsolatokra, és az így megszerzett, ápoló és fenntartott bizalomra, de legalább is elfogadásra épül. Vállalható tehát, hogy az egész év egyféle krízis volt a maga módján, amiből nem csupán az ellátottak, de maguk a szakemberek is próbáltak kilábalni. Az általában használt eszközök és munkamódszerek szerkesztés és meghatározó része az egyének és családok életterébe való betekintés, lakhatási körülményeik feltérképezése, a szükségletek biztosításához elengedhetetlen feltételek meglétéről való meggyőződés, és a háztartásokban uralkodó légkör, az együttélés minőségét befolyásoló értékrend első kézből való megismerése. Ezek a tapasztalatok és impulzusok azok, amelyek által közösen definiálhatók az egyes szükségletek és/vagy problémák, amelyekre az adekvát intervenciók alapozhatók. A cselekvési tervek elkészítésének sarokkövei a látogatások, amelyek során akár bizonyítást vagy cáfolatot

nyerhetnek egyes felnőtteket vagy gyermekeket érintő jelzések tartalmukat, súlyosságukat tekintve. A munkatársak hatósági felkérésre vagy utasításra tájékoztatást adnak a feltárt információkról, szakmai állásfoglalásokat és javaslatokat tesznek az esetleges további intézkedésekre és beavatkozási pontok vonatkozásában, hangsúlyosan érvelve az egyének vagy családtagok való igényei vagy az érdeksérelem elhárítása mentén.

A személyes érintkezések visszaszorulása azonban nem csak közvetlenül érintette a munkát. A társszakmákban dolgozóktól származó információk mennyisége és részletessége általánosságban megváltozott, mivel a védőnői (területi és iskolai-egészségügyi) ellátást biztosítók, háziorvosok és házi gyermekorvosok, pedagógiai szakszolgáltatást nyújtók, pszichológusok, pedagógusok, logopédusok, fejlesztő és gyógypedagógusok, óvodai és iskolai szociális segítők, közösségi és nappali ellátás nyújtásáért felelősök és civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, házi és jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban tevékenykedők más módokon, rendszerességgel, minőségben kerültek kapcsolatba a lakosság érintett tagjaival.

2021-ben is több szakmai terv, prevenciós program nem került megvalósításra a Covid járvány miatt. A kapcsolódások még mindig gyengék, mindenki óvatosan közeledett a kínált lehetőségek, programok felé. A nyári hónapokban sikerült azonban egy nagyon népszerű programot megvalósítani, mely a Palatinus Családi nap volt. Minden évben túljelentkezés van erre a programra, 2021-ben azonban éreztük, hogy a családok is megfontoltak a közösségi programokkal kapcsolatban, sokan nem jöttek el. A másik programunk

A rendkívüli helyzetben nem tudott az elképzelések szerint megvalósulni a Központ szakmai továbbképzési terve sem, mert számos olyan tréning és tanfolyam maradt el, amelyek alkalmasak lettek volna különféle speciális készségek elsajátítására, a kötelező, munkakörhöz kötött és választható kreditpontok megszerzésére, egyéni fejlődésre.

A korlátozások és óvintézkedések, a járvány terjedésének lassítását, megfékezését célzó rendelkezések új eljárásrendeket is hoztak magukkal, amiknek az ügyfelekkel együtt kellett tudni megfelelni. Példa erre többek között a gyámhatóságok működését meghatározó szabályzás, aminek értelmében tárgyalások megtartása nélkül, írásbeli nyilatkozattétel mellett történt az érvek megalapozása és a javaslattevél a gyermekvédelmi ügyekben.

A járvány a dolgozókat természetesen nem csupán munkavállalóként érintette. Pszichés állóképességükre, attitűdjeikre, személyiségükre szintén hatással volt, ami vitathatatlanul összefüggésben áll a teljesítménnyel, terhelhetőséggel, szociális érzékenységgel egyaránt. Egyesek életét az óvodák és iskolák időszakos bezárása, az otthontanulás, a gyermekfelügyelet

ellátása, a szabadidő és rekreációnak korlátozottabb eltöltésének lehetősége közvetlenül és jelentősebb mértékben befolyásolták. Ezeket a helyzeteket a fenntartó hozzájárulásának köszönhetően lehetőség nyílt rugalmasan kezelni, viselhető körülményeket teremtve.

III./2.4 A család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó szakmai egység

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) alapján a Szolgálat a Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ önálló szakmai egységeként végzi tevékenységét. Ennek keretében ellátja a Gyvt. 39. §, illetve 40. § (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait is, tehát munkája komplex, melynek fókuszában a család és egyén egyaránt áll.

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával kell, hogy segítse a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez. A 2016. január 1-én életbe lépett 55/2015. (XI. 30.) EMMI rendelet értelmében a család- és gyermekjóléti szolgálat beavatkozási lehetőségei az alapellátás keretében kezelhető problémák körére korlátozódik, a hatósági intézkedések szakmai feladatai a család- és gyermekjóléti központokra hárulnak.

A szociális segítő folyamat: A szolgáltatásba bevont – jelzést követően megkeresett vagy segítséget kérő - ügyfelek a szolgáltatás igénybevételének feltételcíről teljes körű tájékoztatásban részesülnek, majd sor kerül az első interjúra és a probléma definiálására. Ezt követően családsegítő munkatársaink felajánlják az igénybe vehető szolgáltatásokat, majd a közösen megfogalmazott cselekvési terv alapján megkezdik az együttműködést.

Közösségszervezés: A Covid-19 járvány ügyében hozott intézkedések az év nagy részében a közösségi tevékenységek aktív szervezését nem tették lehetővé, így lehetőségeink elsősorban a nyári időszakban nyíltak meg. Szolgálatunknak a Fővárosi Állat- és Növénykert jóvoltából

lehetőség nyílt arra, hogy július-augusztus folyamán egy hetes nyári napközis táborral segítse 6 hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű kerületi gyermek felügyeletének és a tartalmas nyári programjának megoldását.

2021. augusztus 9-11. között 3 napos napközis tábort szerveztünk, melyen tartalmas programokon vehettek részt a szolgálatunk látókörében lévő gyermekek. Ellátogattak a Tropicariumba, a Fővárosi Állat és Növénykertbe, a kamaszok kipróbálhattak egy szabadulósobát, 3D mozizás mellett az elengedhetetlen McDonald's sem maradt el.

2021. augusztus 16-án került sor a Palatinus Családi Napra, melynek keretében családjaink egy önfeledt napot tölthettek - teljes ellátás mellett - a Palatinus Gyógy-, Strand- és Hullámfürdőben.

Adományközlítés: A Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezete V. kerületi Szervezete minden hónapban átlagosan 40 csomagot biztosít egyedülálló és családos rászorulóinknak, emellett lehetőségünk van bútor, ruházat és tisztálkodási szerek, illetve egyéb higiéniai termékek igénylésére is közvetítésünkkel. A helyi szervezőkkel Szolgálatunk kiegyensúlyozott jó kapcsolatot ápol, segítőkészségükre minden esetben számíthatunk.

Minden évben örömmel fogadják ügyfelcink a helyi önkormányzat mikulásra, karácsonyra és a húsvéti ünnepekre biztosított színvonalas ajándékesomagjait.

Új szereplőként lépett be a 2021-es évben életünkbe a kerületben működő Budapesti Unitárius Egyházközség, akik közvetítésünkkel 15 csomag minőségi, tartós élelmiszerrel támogatták ügyfelcinket.

Családi gazdálkodási-, hátralék- és adósságkezelési tanácsadás

Belváros-Lipótváros Budapest V. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2015.(II.3.) önkormányzati rendelete a szociális juttatások rendszeréről 11. fejezete értelmében Szolgálatunk a kerületben élő lakhatási hátralékot felhalmozott szociálisan rászoruló emberek számára hátralékkezelési szolgáltatást biztosít. A 2021. évben 2 személlyel sikerült a folyamatot végig inni, további 6 kérelmező nem felelt meg a feltételeknek.

Abban az esetben, amennyiben az ügyfél a hátralékkezelési szolgáltatásba nem bevonható, családsegítőink egyéni családi gazdálkodási tanácsadás és szociális ügyintézés keretében segítik életvezetésüket együttműködve az ügyben érintett szereplőkkel (pl. köztüzemi

szolgáltatókkal, munkáltatókkal, a helyi önkormányzattal, a városüzemeltetéssel, pénzintézetekkel, Államkincstári folyósító és kifizetőhelyekkel).

Észlelő és jelzőrendszer működtetése

A gyermekek, családok, egyének problémáinak minél előbbi felismerésére, enyhítésére, megoldására az állam a szociális és gyermekjóléti ellátórendszer keretén belül észlelő és jelzőrendszert működtet. A gyermekvédelmi jelzőrendszer a gyermekjóléti szolgálatok által működtetett együttműködési rendszer az egészségügyi és oktatási intézményekkel, különböző hatóságokkal. Célja a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. Az észlelő- és jelzőrendszer együttműködés célja a veszélyeztetettség minél előbbi felismerése, folyamatos információáramlás a probléma megoldása érdekében és jelzése az erre kijelölt szerv felé. Ennek a rendszernek a működtetését, a törvény a család és gyermekjóléti szolgálatok hatáskörébe rendelte.

A jelzőrendszer tagjainak feladata a gyermek veszélyeztetettségének figyelése és kezelése, feltárása. A gyermekjóléti szolgálatok számára kötelezettség a jelzések rögzítése, a veszélyeztetett gyermekek problémáinak feltárása és a megoldások keresése. 2021. évben 262 jelzés érkezett, melyek minden esetben kivizsgálásra kerültek.

Szünidei gyermekétkeztetés

Szolgálatunk közreműködésével Belváros-Lipótváros Önkormányzata a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet alapján szünidei gyermekétkeztetés keretében ingyenes ebédet biztosít a szülő, törvényes képviselő kérelmére. Ezt a szolgáltatást szolgálatunk 2013. óta bonyolítja a kerületben élő rászoruló, főleg hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára. Az ellátást 2021. évben egy család vette igénybe, két kiskorú gyermekének elviteles étkeztetése formájában.

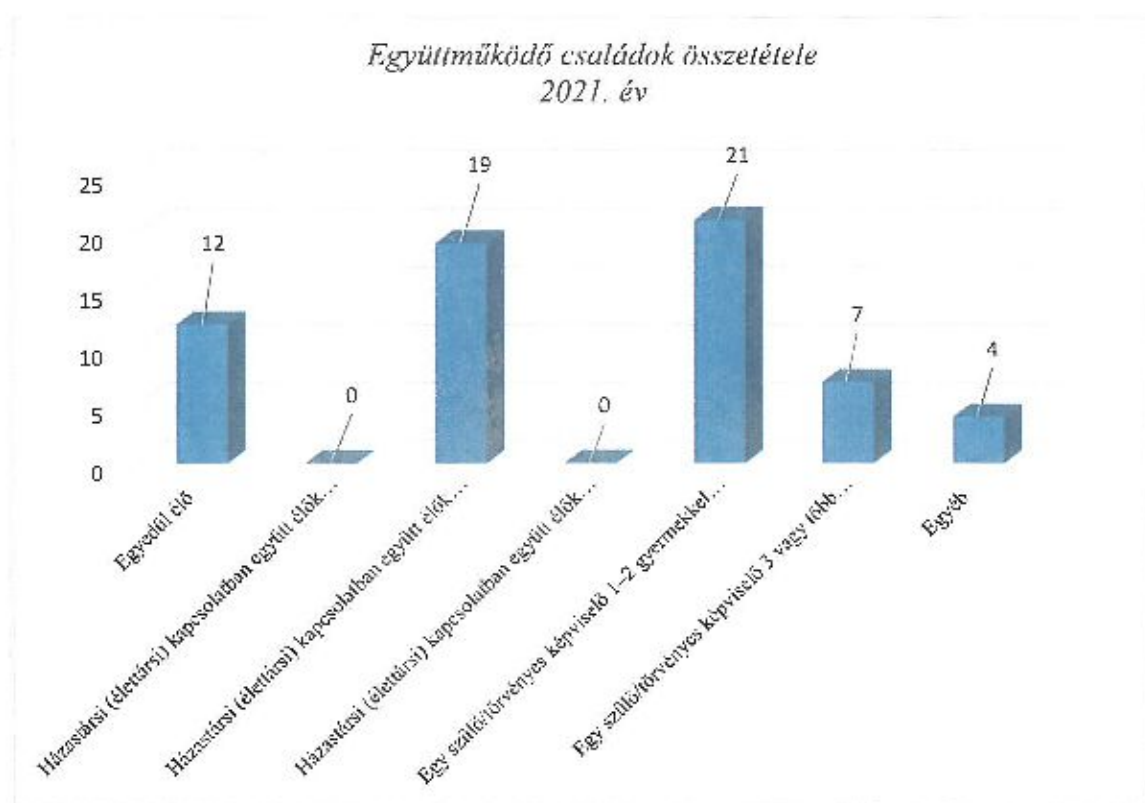
Igénybevétellel és ügyfélforgalommal összefüggő adatok

Forgalmi adatok

2021.

Igénybevevők együttműködési megállapodás (fő)	Egyszeri tanácsadást, szolgáltatást igénybe vevők (fő)	Ebből gondozási nevelési terv megvalósításába központ által bevonva (fő)*
170	402	104

* Hatósági intézkedés (védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel) alatt álló kiskorúak és családjaiknak a Család- és Gyermekjóléti Központ illetve a Gyámhatóság előírásainak megfelelő gondozása, tekintettel arra, hogy az esetmenedzserek szociális segítő tevékenységet nem folytathatnak.

Veszélyeztetett kiskorúak

A Gyvt. 6. § (5) bekezdése nevesíti a gyermeknek az Alaptörvényből levezethető, minden embert megillető jogát, miszerint joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A

gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak. Míg a (6) bekezdés kitér arra, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen továbbá, hogy védelmet élvezzen az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, az erőszak és a pornográfia.

A Gyvt. 6. § (1) bekezdése szerint a gyermeket megilleti a saját családi környezetében való nevelkedés, azonban a Gyvt. 7. § (1) bekezdése szerint, ha az a gyermek érdeke, a törvényben meghatározott esetekben és módon elválasztható családjától, szüleitől. Amennyiben a saját családi miliő nem megfelelő, a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét nem szolgálja a gyermeknek, a jogszabályban meghatározott intézmények, szervek vagy személyek jogosultak és kötelesek közbelépni, és a gyermeket védelembe helyezni.

Ezen jogok érvényesítése a gyermekvédelmi rendszer és ezen belül a család- és gyermekjóléti szolgálat feladata.

A veszélyeztetettség megszüntetésével kapcsolatos feladatok, folyamatok

A Szolgálattal kapcsolatban lévő szülők folyamatos támogatást kapnak a gyermek(ek) gondozásának, ellátásának és nevelésének megszervezésében. Különböző szolgáltatások biztosításával (pszichológiai-, mentálhigiénés-, nevelési tanácsadás, pár/családkonzultáció, mediáció) a családban jelentkező működési zavarok megszüntetéséhez, a családi konfliktusok megoldásához járul hozzá a gyermekvédelem. Egyes esetekben, a körülmények alapos feltárása és a gyermekkel kapcsolatban lévő hozzátartozók, szakemberek bevonása után mérlegelésre kerül, hogy a kialakult veszélyeztetettség megszüntethető-e önként igénybe vehető alapellátásokkal, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó, illetve egyéb hatósági intézkedés kezdeményezésére van-e szükség.

Azokban az esetekben, ha a család nem működik együtt és a gyermek veszélyeztetettsége nem szüntethető meg az alapellátás keretén belül, akkor esetkonferencia kerül összehívásra, melyen részt vesznek a szülők, a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere és a gyermekkel foglalkozó szakemberek, valamint a folyamatba bevonható támogató személyek. Ha a probléma részletes megvitatását és a megoldások keresését követően is fennáll a hatósági intézkedés kezdeményezésének szándéka, úgy javaslatként a Szolgálat megküldi iratanyagát a járási Család- és Gyermekjóléti Központ felé, aki együttműködik a gyámhatósággal.

Amennyiben a gyermek életét, testi-, lelki épségét közvetlen súlyosan veszélyeztető helyzet áll elő, úgy Szolgálatunk közvetlenül is tehet ideiglenes elhelyezésre vonatkozó javaslatot a

Kormányhivatal Gyámügyi Osztálya felé. Ebben az esetben – a közvetlen veszély megszüntetése érdekében – a gyermeket 30 nap időtartamban kiemelik a családból. Ez alatt megtörténnek a szükséges szakértői vizsgálatok, melyek eredményeképpen a gyermek vagy visszakerül a vérszerinti családba, vagy nevelésbe vétel keretében a gyermekvédelmi szakellátás gondoskodásába kerül.

A veszélyeztetettség megszüntetése minden esetben a szakmai etikai szabályok és a hatályos protokollok betartása mellett, a szociális munka eszközeivel, módszereivel történik.

Átmeneti gondozás

Abban az esetben, ha egy család átmeneti jelleggel olyan életvezetési nehézséggel küzd, amely miatt a gyermek családban történő nevelkedése ideiglenesen nem megoldható, a törvényes képviselőnek lehetősége van a kiskorú átmeneti gondozását kérni. A gyermekek átmeneti gondozása feladatot Belváros-Lipótváros Város Önkormányzata a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermekek Átmeneti Otthonával, 1 fő férőhely biztosítására kötött ellátási szerződéssel teljesíti. A 2021. évben 2 kiskorú gyermek esetében kértek a szülők átmeneti gondozást.

A lakhatásukat veszített családok részére (ideértve a gyermekeiket egyedül nevelő egyszülős családokat, válsághelyzetben lévő bántalmazott szülőket és gyermekeiket) átmeneti elhelyezés és gondozás lehetőségét nyújtja a családok átmeneti otthona. Az elsődleges cél a gyermekek családban történő nevelésének elősegítése, a családból történő kiemelés megelőzése azon családok esetében, akiknél az átmeneti elhelyezés és gondozás hiányában a gyermekeket el kellene választani családjuktól. Belváros-Lipótváros Város Önkormányzata az S.O.S Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonával kötött ellátási szerződés alapján biztosítja az ellátást az V. kerületi családok számára. 2021. évben egy 4 tagú helyi család elhelyezése vált szükségessé.

Válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatása

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, amelyet a Védőnői Szolgálattal szorosan együttműködve végzünk. 2020-ban, 1 esetben került látókörünkbe válsághelyzetben lévő felnőtt korú várandós anya, míg kiskorú várandós gondozását szintén 1 esetben végeztük. Jogszabályi kötelezettségünknek eleget téve minden esetben tájékoztattuk az anyát, az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról. Mindegyik édesanyát segítettük a támogatásokhoz, ellátásokhoz való hozzájutásban, a születendő gyermek számára megfelelő lakókörnyezet kialakításában, lakhatásuk megoldásában.

2021. év tapasztalatai

Feladatellátás

Az év nagy részében az EMMI útmutatója a koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók részére, melyet alkalmazni kellett a feladatellátás során. Ez azt jelentette, hogy az ügyfelekkel és a jelzőrendszer tagjaival elsősorban a telefonos és elektronikus kapcsolattartást kellett alkalmazni, családlátogatásra csak krízishelyzet, súlyos veszélyeztetettség vagy hatósági megkeresés esetén volt lehetőség. Az ügyfelek és a lakosság figyelmét fel kellett hívni, hogy csak halaszthatatlan okokból keressék fel a Szolgálatot. A telefonon és az online térben történő kapcsolattartás nehézséget okozott a kliensek számára, rosszul kezelték a személyes kapcsolattartás hiányát.

Az aktív korú alacsony végzettségűek közül kerültek ki túlnyomórészt azok, akik elvesztették munkájukat. Elsősorban az álláskeresésben, munkaügyi hivatalhoz történő regisztrációban és az ezzel kapcsolatos ügyintézésben, valamint a különböző juttatások, ellátások igénylésében kértek segítséget. A családok közül az egyszülős családok, a bérleményben élők és a bejelentett lakcímmel nem rendelkezők kerültek a leginkább szociálisan kilátástalannak tűnő, marginalizálódott helyzetbe.

Az 50 év felettiek elsősorban ügyintézésben, információnyújtásban, ellátásszervezésben és jogosultságaik megszerzésében kérték a szolgálat segítségét. Az idősebb korosztály számára a digitális ügyintézés nehézséget okozott és nem állt rendelkezésükre infrastruktúra a hivatalos ügyek intézéséhez. Őket az elektronikus levelezési rendszernek, az ügyfélkapu használatában, digitálisan benyújtandó űrlapok, dokumentumok és pályázatok kitöltésében, ügyintézésében és továbbításában segítették a családsegítők. Folyamatosan jelentek meg az egészségügyi ellátásra, gondozásra szoruló ügyfelek, akiknek szociális étkeztetését és házi segítségnyújtásba történő bevonását a Kossuth Lajos utcai Szolgáltató Központtal szoros együttműködésben végezték munkatársaink.

A gyermekvédelmi alapellátást igénybe vevők egy része önként keresi fel szolgálatunkat, elsősorban a gyermekük lelki -és magatartási problémáival, iskolai beilleszkedési nehézségeivel, családi konfliktussal, válás és/vagy gyermekelhelyezéssel, kapcsolattartással összefüggő probléma megoldásában kérnek segítséget. Az ügyfélkör másik részével a jelzőrendszerből érkező jelzések alapján veszik fel a kapcsolatot a családsegítők. A problémák észlelését hátráltatta, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer együttműködőinek jelentős része online térben működött, ennek eredményeképpen a jelzések száma jelentősen csökkent, a felszínre bukkanó ügyek már eszkalálódott helyzetek megoldását követelték.

A hosszú ideje tartó bezártság, az egzisztenciális nehézségek és a gyermekek felügyeletének megoldatlansága, a közösségtől való elszigeteltség, az online tanulással összefüggésbe hozható nehézségek sok feszültséget okoztak a családokon belül. Ezzel összefüggésben lelki, mentális zavarok nagyobb arányban jelentkeztek felnőttél, gyermeknél. Megnőtt a szélsőséges szorongásaik miatt önsértő magatartást mutató kamaszok száma. Ezen problémák megoldásában a család- és gyermekjóléti központ helyben, térítésmentesen igénybe vehető speciális szolgáltatásai nagy segítséget nyújtottak.

A 6-17 éves korosztályban az igazolatlan hiányzások száma szintén növekedett, melynek nagy részét az online oktatáshoz való csatlakozás nehézségei okoztak. A családsegítők segítettek a tanulásban és a megírt feladatok továbbításában az iskola felé. Az online oktatásban való részvétel elősegítésének érdekében – adományozók és szervezetek felajánlásával- több család kapott okos eszközt, illetve a szolgálat közösségi helyiségében is igénybe tudtak venni online kapcsolattal, webes eszközökkel felszerelt számítógépet.

A 2021. évben a tizenévesek között egyre markánsabb jelenséggé vált a bántalmazó, félelmet keltő, fenyegető viselkedés online környezetben. Ezeknek a jelenségeknek a megfigyelése, megelőzése és hatékony kezelése terén Család- és Gyermekjóléti Központunk óvodai- és iskolai segítőire támaszkodhattak kollégáink. Az óvodai, iskola szociális segítők jelenleg is jelen vannak a köznevelési intézményekben asszertivitást, kooperációt támogató tréningjeikkel.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ között folyamatos és szoros együttműködés zajlik úgy a szakmai és jelzőrendszeri munkában, mint a szolgáltatások biztosítása és a tudásmegosztás tekintetében.

III./2.5 Közfoglalkoztatás

A Konvergencia Programban lefektetett irányelvek szerint a közfoglalkoztatás alapvető célja, a munkaképes személyek felkészítése a munka világára, a munkaszocializáció elősegítése, a leszakadó társadalmi rétegek foglalkoztatása, ezért az álláskeresők számára a közfoglalkoztatásban való részvétel nem lehet cél, csupán egy eszköz, a valódi felemelkedést és biztos megélhetést nyújtó piaci alapú munkavállaláshoz. A legfontosabb feladat növelni a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra továbblépők arányát, és ezzel egyidejűleg helyettük új, korábban inaktív célcsoportokat bevonni a közfoglalkoztatásba, hogy a korábbi években kialakított, jól működő programokat fenn lehessen tartani.

Ezen célok országos szintű, egységes megvalósulása érdekében került bevezetésre a Közfoglalkoztatási Támogatások Keretrendszere. A támogatási kérelmeket ebben az

informatikai rendszerben kell benyújtani, és a kiközvetített közfoglalkoztatottak adatait is itt rögzítik a Foglalkoztatási Osztály dolgozói. A támogatási időszak az előző évekhez hasonlóan 2020. március 1.- 2021. február 28-ig tartott.

2020-2021. évi pályázat benyújtására a koronavírus miatt elrendelt korlátozások életbelépése előtt került sor 2020 februárjában, amikor a nyílt munkaerő-piacon még a munkaerő kereslet volt jellemző. A pályázat elbírálásánál a Konvergencia Program irányelveit a közfoglalkoztatottak létszámának fokozatos csökkentéséről, valamint a nyílt munkaerő-piac igényeit vette alapul a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya, ezért mindösszesen annak a 2 főnek a tovább foglalkoztatását engedélyezte, akik az előző támogatási időszak végén is alkalmazásban álltak.

Amikor a koronavírus okozta pandémia okán elrendelt veszélyhelyzet miatt a kerületi idősek klubjai átmenetileg bezártak, a 60 éven felüli közfoglalkoztatott úgy döntött, hogy igénybe veszi a nyugdíj előtti álláskeresési segélyt, mert ez számára biztonságosabb, és a szolgálati időbe is beleszámít. A továbbiakban 1 fő egyedülálló roma származású édesanya maradt a Vadász utcai Nyugdíjasházban közfoglalkoztatottként, szociális segítő munkakörben. A hölgy a nyelvvizsga hiánya miatt nem kapta meg a diplomáját, ezért munkatársai mind ösztönözték és bátorították, hogy vágjon bele a nyelvtanulásba. A közfoglalkoztatás keretében betölthető munkaköröknek törvényi korlátai vannak. A Közfoglalkoztatási Törvény (2011.évi CVI. tv.) kimondja, hogy közfoglalkoztatott csak olyan munkakörben dolgozhat, amelynek ellátása nem közalkalmazotti jogviszonyhoz kötött. E miatt a törvényi korlátozás miatt a közfoglalkoztatottak csak kiegészítő munkakörökben dolgozhatnak, függetlenül attól, hogy milyen végzettségük, vagy szakképzettségük van.

Amikor a gazdaságvédelmi akcióterv keretében a Kormány bejelentette a nyelvvizsgamentességet, a közfoglalkoztatott is átvehette a diplomáját. Mivel már 2019-ben is dolgozott, eddigre beilleszkedett a munkahelyi kollektívába, megismerte a Nyugdíjasház lakóit, tudta az elvégzendő feladatokat is, ezért még a közfoglalkoztatási jogviszony lejárta előtt határozatlan idejű közalkalmazotti státuszba kerülhetett.

A veszélyhelyzet fennállása alatt új közfoglalkoztatottak felvételére nem volt/nincs lehetőség. Az álláskereső foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálata az EMMI Egészségügyi Szakmai Kollégium Foglalkozás-orvostan Tagozatának módosított eljárásrendje szerint halaszthatónak minősül, így azt a veszélyhelyzet megszüntetését követő legkésőbb 90 napon belül kell elvégezni, a közfoglalkoztatottak otthoni munkavégzését pedig a Közfoglalkoztatási törvény

kizárja. Amíg az idősok klubjai zárva vannak, addig további kisegítő személyzet (takarító, portás) számára nem lehetséges napi 8 órás feladatot biztosítani, szociális segítő munkakörben pedig elengedhetetlen az orvosi alkalmassági igazolás megléte.

A területi álláskeresői számára egyénileg, személyre szabott álláskeresői tanácsadás biztosítására volt lehetőség, a távolságtartási és higiénés szabályok betartása mellett a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat helyiségében, a Molnár utca 37. szám alatt.

III./2.6 Család-és gyermekjóléti központ feladatait ellátó szakmai egység

A Család- és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai széleskörűek és a területben életvitelszerűen tartózkodók számára díjmentesen igénybe vehetők. Ezek a szolgáltatások intézményi kereteken kívül komoly anyagi megterhelést jelenthetnek a családoknak, egyéneknek. Ezek a szolgáltatások: jogi tanácsadás, pszichológus, családterapeuta, mediátor. A speciális szolgáltatások igénybevételére 2021-ben nem kellett várólistát állítanunk, szinte azonnal tudtunk minden esetben az igényekre reagálni. Az esetszámok emelkedésével ez várhatóan a jövőben nem lesz mindig tartható.

A korlátozások és óvintézkedések, a járvány terjedésének lassítását, megfékezését célzó rendelkezések új eljárásrendeket hoztak magukkal, amiknek az ügyfelekkel együtt kellett tudni megfelelni. Példa erre többek között a gyámhatóságok működését meghatározó szabályzás, aminek értelmében tárgyalások megtartása nélkül, írásbeli nyilatkozattétel mellett történt az érvek megalapozása és a javaslattevél a gyermekvédelmi ügyekben.

A 2021-es évben a Központ szakemberi állományában is változás történt, több kollega felmondott, pályát módosított. Az évnek voltak olyan szakaszai, amikor egyes speciális szolgáltatásokat nem tudtunk biztosítani, de az év második felére a szolgáltatások zöme helyreállt. Sikertült olyan kötelezően ellátandó feladatot is szakemberrel feltölteni, ami sokáig hiányként mutatkozott pl: utcai szociális munka. A Központ pszichológusa nyugdíjba ment, így az új kollega csak az év második felében tudta elkezdni munkáját. A pszichológus szinte váltotta a családterapeutánkat, akinck a pótlása már csak 2022-ben történt meg. Összességében a szakemberi hiányt, illetve pótlást az év végére sikerült normalizálni és bízunk benne, hogy a 2022-es évben ez stabilizálódik.

A járvány a dolgozókat természetesen nem csupán munkavállalóként érintette. Pszichés állóképességükre, attitűdjeikre, személyiségükre szintén hatással volt, ami vitathatatlanul

összefüggésben áll a teljesítménnyel, terhelhetőséggel, szociális érzékenységgel egyaránt. Egyesek életét az óvodák és iskolák időszakos bezárása, az otthontanulás, a gyermekfelügyelet ellátása, a szabadidő és rekreációnak korlátozottabb eltöltésének lehetősége közvetlenül és jelentősebb mértékben befolyásolták.

Központ szolgáltatásai, feladatai részletesen

Esetmenedzseri munka

A Központban folyó munka gerincét képezi az esetmenedzseri munka, mely elsősorban a hatósági eljárásban érintett családokkal folytatott egyéni esetkezelést értjük. A központ gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

Az esetmenedzserek hidat képeznek a Szolgálat családsegítői és a Gyámhivatal között. Munkájuk során lényeges feladat az objektivitás, semlegesség megtartása a szerepvállalásban. A Központnál dolgozó esetmenedzserek mindegyike felsőfokú végzettséggel rendelkezik, magas képzetű, tapasztalt szakember. A 2021-es évben az esetmenedzseri státuszok teljes feltöltése megtörtént, ezzel enyhítve a kollegákra nehezedő megterheltséget. Az esetmenedzseri feladatellátással összefüggő szociális diagnózis felvétele 2021-ben sem tudott megvalósulni, hiszen nincs a Család-és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei közt végzett diagnoszta. A tavalyi évben tervezett diagnoszta képzések a covid járvány miatt sorozatosan elmaradtak, így ezt a feladatot a külső körülmények miatt nem tudtuk megvalósítani.

A Gyermekjóléti Központ szoros egységben dolgozik a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival. Az eset súlyosságától függően, illetve hatósági intézkedés (védelembe vétel, ideiglenes elhelyezés, nevelésbe vétel) esetén a családsegítő és az esetmenedzser közösen dolgozik azon, hogy megszüntesse a gyermek veszélyeztetettségét.

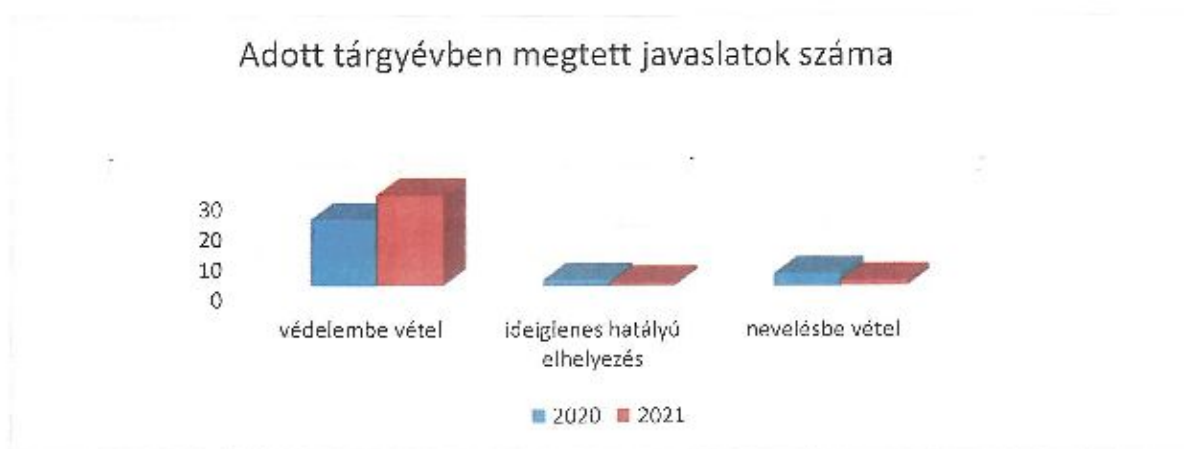
A törvény általi meghatározott feladatellátás számokban érzékeltetve a következőképpen alakult 2021-ben:

Arányaiban az ellátotti számok nem változtak 2020-hoz képest az esetmenedzseri munka tekintetében. 2021-ben 120 egyéni csetkezelést vittek az esetmenedzserek, mely csak 4-gyel marad el a 2020-as adatokhoz képest. Az esetek számai azonban nem mindig mutatják az esetek adta megterheltséget. A 2021-es évben a hatósági eljárásokban érintett családoknál mindenképpen erőteljes növekedés figyelhető meg a bántalmazások, elhanyagolások, nevelési problémák tekintetében, valamint a egyéb külső okok miatti veszélyeztetettség miatt.

Az esetmenedzseri feladatok ellátása a gyermekek életkori veszélyeztetettségét nézve jellemzően a 6-13 éves korosztályra kimagasló. Ez az adat tükröt mutat a jelzőrendszeri munkára a területben. A jelzések zöme köznevelési intézményektől érkezik, ezen belül is az általános iskoláktól. Ez az a korosztály, ahol a családon belüli konfliktusok, elakadások, dilemmák már olyan magas szintet tudnak megmutatni, hogy a gyerekek viselkedése, magatartása tükröt mutat a pedagógusoknak. Ez a fajta dinamika generálja a jelzések számának növekedését és az ellátotti korosztály magas arányát az esetmenedzseri munka során. Ugyanezen gondolatmenet folytatása, hogy az ellátotti korosztály 0-2 éves gyerekek esetében minimális képet mutat. A 2021-es évben 1 fő volt ezen korosztály tagja, mely megjelent az esetmenedzseri tevékenységben. Ezek az adatok mindenképpen mutatnak a jelzőrendszer működéséről egy valós képet, és egyben egy anomáliát is. A segítség egyik kulcsfontosságú terepe kell, hogy legyen a 0-6 éves korosztály. Ebben az időszakban a segítség hatékonysága kézzel foghatóbb, mint a későbbi esetjelzések során. Ebben az időszakban a családban kialakult „rossz” dinamikák még rugalmasabban alakíthatóak, terelhetőek a szülők együttműködésének segítségével, mint a gyermekek későbbi életkorában. Az anomáliát az adja, hogy ebben az életkorban a legkevesebb a beérkező jelzések és később az ellátott gyerekek száma. A jelzőrendszeri feladatok meghatározásánál, azonban ez egy meghatározó adatsor lesz, amire a

2022-es intézkedési tervnek mindenképpen ki kell térnie. Megerősíteni a jelzőrendszeri működést a házi gyermekorvosok, védőnők, és a kerületi bölcsődék vonatkozásában.

A fenti táblázat mutatja, hogy a szakmai munka a védelembe vétel során a leginkább látható. Arányaiban a számok stagnálnak, a védelembe vételre tett javaslatok során látható a 2020-as évhez képest egy jelentősebb közel 40%-os emelkedés. Ez a számadat nem a valós védelembe vételre került esetek számának növekedését, hanem csak a javaslatok számának növekedését jelenti, mely megint mutatja a jelzések számának emelkedését.

A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése és családba való visszakerülése, veszélyeztetettségének megelőzése, valamint megszüntetése érdekében, az igényeik és szükségletek szerinti szolgáltatások biztosítása szükséges. A Központ feladatellátása során a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó esetmenedzselési feladatokat és a jogszabályban meghatározott speciális, illetve jelzőrendszeri koordinációs feladatokat lát el.

A hiányok közé tartozott, hogy 2021-ben nem volt olyan esetmenedzser alkalmazásban, aki el tudta volna látni a szociális diagnózisok elkészítését. A pandémia teremtette helyzet végjárójaként nem volt lehetőség elvégezni ilyen képzést, így ennek a feladatnak nem volt lehetőség eleget tenni. A diagnózist, ahogyan annak bevezetését megelőzően is a Családsegítő Szolgálatban dolgozók által készített első interjúk próbálták meg helyettesíteni. Ennek az eszközkészlete nagyban megegyezik a diagnózis szempontrendszerével, azonban mégis más. A diagnózis felvételét több dolog indikálhatja. Ilyen például a teljesség igénye nélkül a szociális törvényben nevesített jelzőrendszeri tag erre irányuló kezdeményezése, a Szolgálat munkatársának kérése a segítő folyamatba történő objektív személy bevonására (sokproblémás ügyfelek, megakadt gondozás esetében).

2021-ben átfogó intézkedési tervet készítettünk a jelzőrendszeri működésre. A Gyvt. 39. § (3) bekezdése alapján a gyermekvédelmi jelzőrendszer megszervezése, működtetése, koordinálása a gyermekjóléti szolgálat feladata. Ennek megfelelően figyelemmel kíséri az illetékességi körébe tartozó településen élő gyermekek szociális és családi helyzetét, szociális ellátások iránti esetleges igényeit, kiépíti és működteti a jelzőrendszert, amely lehetővé teszi a gyermekek veszélyeztetésének felismerését, a jelzőrendszer tagjaitól érkező jelzéseket fogadja és a veszélyeztetés gyanújának megalapozottsága esetén, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer a gyermekjóléti szolgálatok által működtetett együttműködési rendszer az egészségügyi és oktatási intézményekkel, különböző hatóságokkal. Célja a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. Az észlelő- és jelzőrendszer együttműködés célja a veszélyeztetettség minél előbbi felismerése, folyamatos információáramlás a probléma megoldása érdekében és jelzés az erre kijelölt szerv felé. Ennek a rendszernek a működtetését, a törvény a család és gyermekjóléti szolgálatok hatáskörébe rendelte.

A 2021-es év sajnos megint az újra tervezésről szólt. A keretek rugalmas kezelése létfontosságúnak bizonyult a jelzőrendszeri feladatok ellátásában is. A 2021-es jelzőrendszeri terv célkitűzéseit sok esetben el kellett engednünk, hiszen a Covid okozta intézmény bezárások nem engedték a személyközi kapcsolatok létrejöttét, fejlődését.

A 2021-es évben a Család-és Gyermekjóléti Központnál és Szolgálatnál vezető váltás történt, mely új irányt adott a szakmai munkának. A jelzőrendszeri tagoknak tervezett edukációs, tematizált csoportok megszervezése, megtartása, valamint a személyközi kapcsolatok fejlesztése a tavalyi évben részben elmaradt. A csoportok ugyan nem indultak el, de a járvány enyhülésekor újra elkezdtük az esetmegbeszéléseket, esetkonferenciákat megtartani, mely lehetőséget adott a személyes kapcsolatok ápolására. Sok intézmény teljesen bezárta kapuit a szülők és külsős szakemberek előtt, így a kapcsolattartás csen intézményekkel levelezés, telefon és az online tér segítségével valósult meg.

Szakmaközi megbeszéléseket 4 alkalommal tudtunk tartani a jelzőrendszeri tagok bevonásával és 2 alkalommal belső szakmaközi megbeszélésre került sor a tervezettek szerint.

- belső szakmaközi megbeszélés, melynek témája a belső működés, szakmai keretek újragondolása, folyamatokra való újra ránézés, GYVR bevezetése, protokoll ismételése, ezekkel kapcsolatos dilemmák, elakadások megbeszélése.
- belső szakmaközi megbeszélés, melynek témája a belső működés, szakmai keretek újragondolása, folyamatokra való újra ránézés, GYVR bevezetése, protokoll ismételése, ezekkel kapcsolatos dilemmák, elakadások megbeszélése.
- kompetencia határok megbeszélése, jelzések megtétele, szektorsemleges protokoll tartalmi részeinek tisztázása, óvodai-iskolai szociális segítőkkal való együttműködés keretei, önszertő cselekedetek kompetencia határainak megfogalmazása
- további 3 esetben kerületi óvodákkal és általános iskolákkal sikerült a szakmaközi megbeszélés a lehetséges beavatkozási pontokról, kompetencia határokról, felelősség, keretek újragondolásáról, közös mező kialakításáról gondolkodni.

2021-ben elindultak az interaktív jelzőrendszeri tájékoztatók megtartása is. A program célja a kapcsolatteremtés és a kommunikációt segítő folyamatok, eszközök feltérképezése volt. A tájékoztató alkalmat teremtett az érintettek szükségleteinek felmérésére, cduklására, információcserére, közös dilemmák megfogalmazására.

A jelzőrendszeri tagokkal való közös munka alapfeltétele a közös fogalomhasználat. Egy értelmezési mező szükséges annak érdekében, hogy a veszélyeztető tényezők felismerésre kerüljenek, és a jelzőrendszeri tagok időben jelezzenek. Az ellátási garancia megteremtésének további feltétele, hogy megismerkedjenek a Család-és Gyermekjóléti Központ alapvető működési mechanizmusaiival, tudják, hogy mi történik a családdal, amikor a gyermekvédelmi alapellátásba kerül, vagy hatósági intézkedésre kerül sor. A személyes, interaktív megbeszélések során minden, az előbbieken felmerült kérdést tisztáztunk a tagokkal.

Igény szerint felajánlottuk, hogy szülői értekezleteken is részt veszünk, hogy az intézménybe járó gyermek szülei széleskörű tájékoztatást kapjanak a jelzőrendszer működéséről. A nevelési év kezdetén 2 intézményben is sor került a tájékoztatásra, ahol központunk tevékenységéről és igénybe vehető szolgáltatásiról is beszámoltunk. A jelzőrendszeri tagok nézőpont váltása is szükséges ahhoz, hogy hitelesen tudják közvetíteni az érintett szülők felé, hogy jelzési kötelezettséggel rendelkeznek, és nem mérlegelhetnek annak megtételét érintően.

Személyesen kerestük fel az intézményeket, ahol az összes ott dolgozó szakembernek interaktív módon tájékoztatót tartottunk a jelzőrendszeri feladatokról, előírásokról. Részletesen ábeszélünk a veszélyeztetettség okait, felismerését, a jelzések megtételének módját, részleteit.

Fontos a jogszabályi háttérismeret, a közös fogalomhasználat. A jelzőrendszeri tájékoztató lehetőséget ad a személyes megismerésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, a közvetlen szakmai kapcsolatok kiépítésére.

A 2021. évi jelzőrendszeri tevékenységekre rányomta bélyegét a Covid-19 járvány, mely miatt elsősorban a nevelési intézmények, de ugyanígy a legtöbb jelzőrendszeri szereplő, hosszabb-rövidebb időszakokra online illetve a személyes kapcsolatokat erősen korlátozó szakmai működésre kényszerült. Emiatt a jelzések száma és a gyermekek veszélyeztetését megelőző aktivitások száma is jelentősen csökkent. 2021. IV. negyedévre az átoltottság elérésével és a korlátozások enyhítésével vált újra átláthatóbbá gyermekvédelmi szempontból a terület és ez adott új löketet szakmai együttműködéseinknek. A 2020. évben érkezett 80 jelzés után a 2021. évben 262 jelzés érkezett.

A jelzések számának növekedése sok összetevőből áll össze. A fenti adat nem feltétlenül a jelzőrendszeri működés ilyen nagyfokú bemozdulását jelenti, bár kétségtelen, hogy ez is erőteljesen megjelenik. Ennek egyik mozgató rugója lehet a jelzőrendszeri tájékoztatók megtartása több kerületi intézményben. Ezek az interaktív megbeszélések részletesen kitérnek a jelzésekre, azok fontosságára, illetve, hogy mikor, kinck, milyen formában kell megtennie. A jelzések emelkedésének másik összetevője lehet, hogy pontosan mit tekintünk jelzésnek. A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, Központ vezető váltása egy más fajta fogalmi keretet adott a jelzéseknak, és ez a fajta átkeretezés is növelte a statisztikai számot.

Központunk az éves Szakmai Tanácskozás előkészítése során kérdőívet küldött ki a jelzőrendszeri tagok számára, melyet magas arányban küldtek vissza.

A kérdőívek magas arányú visszaküldése reális képet mutat a területen dolgozó jelzőrendszeri tagok dilemmáiról, elakadásairól, kérdéseiről. A 2021. évben a legnagyobb nehézséget a jelzőrendszeri tagok számára a következő tényezők okozták:

- személyes kapcsolat hiánya mind az ellátottakkal, családokkal, mind a Szolgálattal, Központtal, jelzőrendszeri tagokkal
- fertőzéstől való félelem, bezárkózás, izoláció
- szorongás, pszichés tünetek felcröszödése
- munkahelyek megszűnése, lakhatás elvesztésének veszélye, anyagi nehézségek
- párkapcsolati konfliktusok felerősödése
- fontos szakvizsgálatok elmaradása, halasztása gyermekeknél és időseknél
- visszaesés a gyermekek fejlődésében, szocializációs folyamatában veszélyeztetett és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek kiesése a szakemberek látóköréből
- digitális oktatás nehézségei, mélyülő digitális szakadék
- gyermekek napközbeni felügyeletének megoldatlansága
- szülői szerepek és a család életritmusának megváltozása
- hiányzások kapcsán tapasztalható bizonytalanságok, „visszaélések”,
- betegség tüneteit mutató gyermekek közösségbe engedése
- a kötelezően előírt egészségügyi óvintézkedések betartatása
- online ügyintézés nehézségei, ezzel kapcsolatos bizalmatlanság és bizonytalanság

A család- és gyermekjóléti központ speciális feladatai

Pszichológiai tanácsadás

A pszichológusi ellátás terén is nagyon nagy fokú visszaesés volt tapasztalható 2021-ben. Egyrészt a pandémiás helyzet okolható ennek a szolgáltatásnak is a gyenge számadataival, másrészt a személyi feltétel hiánya. A központ pszichológusa 2021-ben nyugdíjba ment, felmentési ideje alatt nem tudtuk a státuszt betölteni. A pszichológusi ellátás szeptember hónapban indult újra, amikor pedig a pandémiás időszak nem tette lehetővé sok esetben a segítő folyamat elkezdését.

A szolgáltatás sajátossága, hogy terápiás lehetőségeket nem rejt magában, mivel nincsen mód hosszú hónapokig, vagy akár évekig kísérni egyéneket egy ilyen folyamatban, bármennyire is indokolná az állapotuk. Amennyiben ennek a szükségessége felmerül a szakemberben, abban az esetben felelőssége, hogy a klienst a megfelelő szolgáltatásba delegálja, információval lássa

el az adekvát támogatás igénybevételenek elérhető módjairól, vagy ehhez más, az intézményben dolgozó munkatársa közbenjárását kérje.

A szolgáltatást igénybe vevők az alábbi problémákkal, elakadásokkal, dilemmákkal keresték meg a szakemberünket:

- gyermek magatartási problémái, szülők gyermeknevelési kérdései, kamaszkor gyermeknevelési problémái
- párkapcsolati, családi problémák (szülő-szülő között, szülő-gyermek között)
- gyermek, felnőtt önismereti, önértékelési problémái
- felnőtt krízis (válás, gyermekkel való kapcsolattartás, veszteségek)
- egyéb lelki-mentális problémák pl. (elakadások, hangulatzavarok, stressz, depressziós tünetek, szorongás)

Szeptemberi hónaptól kezdve 79 alkalommal 16 fő vette igénybe ezt a szolgáltatást. A 16 főből 1 fő volt, aki hatósági kötelezés által, mely meglepően kedvező adat a szolgáltatás várható hatékonyságát tekintve.

Jogi tanácsadás

Központunk ingyenes igénybe vehető szolgáltatása a kerületi lakosok számára. Jogászunkat a hét két munkanapján tudják ügyfeleink elérni, előzetes időpont kérés útján. Az elmúlt évben az alábbi problémákkal fordultak ügyfeleink jogászunkhoz: válással, gyermekelhelyezéssel kapcsolatos problémák, ingatlan ügyek, kilakoltatással-, lakáshitelekkel kapcsolatos kérdések.

2021-ben a Család- és Gyermekjóléti Központ jogásza 68 esetben nyújtott segítséget a hozzájuk forduló ügyfeleknek. A 2021-es adatok minimálisan alatta maradnak a 2020-as adatokhoz képest, ennek oka szintén a pandémiás helyzet alakulása. Jogászunk a személyes találkozások mellett több esetben telefonon is tartotta az ügyfelekkel a kapcsolatot.

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges helyszínt biztosítja, mely Központunk telephelyén tud megvalósulni. Központunk biztosítja a felügyelt kapcsolattartást elrendelő szervvel történt előzetes egyeztetést követően a felügyeletet ellátó szakembert. A kapcsolattartást megelőzően a felek megállapodást kötnek az

intézménnyel, és megismerkednek a kapcsolattartás kereteit szabályozó házirenddel. Felügyelt kapcsolattartás esetén, az adott alkalom lezárásakor a kapcsolattartást felügyelő személy feljegyzésben rögzíti a történeteket. Megkeresésre kapcsolatügyleti naplók kivonatából történik a bíróság tájékoztatása. A 2021-es évben erre 1 esetben került sor, amikor bírósági döntés szerint a kapcsolattartás csak felügyelt módon valósulhatott meg. Kapcsolattartás biztosítására való felkérést 2021-ben Központunk nem kapott, feltehetően a pandémia okozta intézményi bezárások miatt.

Gyermekevédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

Az intézmény nyitvatartási idején túl is kötelező készenléti szolgáltatást üzemeltetni annak érdekében, hogy krízis helyzetben segítséget nyújthasson annak esetleges elhárításához, a szükséges és kompetenciahatárain belüli intézkedések megtétele, információnyújtás biztosítása céljából. A speciális szolgáltatást a szakmai egység kijelölt munkatársai időszakos váltásban biztosítják. Fontos feladat a lakosság médián keresztül történő rendszeres tájékoztatása, a szolgáltatás igénybevételének lehetőségéről, céljáról, feladatáról (TV, helyi újság, szórólap, közösségi média, stb.).

Az erre a célra fenntartott mobiltelefont (+36/30/476-3015) csupán 5 alkalommal hívták. Ezeknek a hívásoknak a zöme a már gondozotti klienseinktől érkeztek. A hívások dokumentálása, és a feladatot ellátók készenléti idejének rögzítése formanyomtatványokon történik.

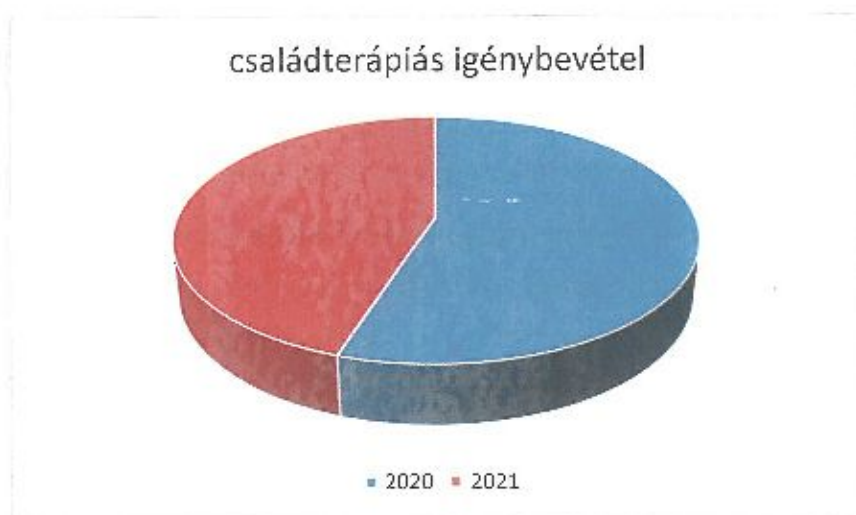
Családkonzultáció, család-és párterápia

A családterápia olyan pszichoterápiás irányzat, amely a családi problémákat, családon belüli működési zavarokat a családi kapcsolatrendszeren keresztül közelíti meg és próbálja kiigazítani. Módszerében sokkal inkább a jelenre fókuszál, mint más pszichoterápiák, ugyanakkor foglalkozik a múltbeli történések, kommunikációs és kapcsolati minták hatásával is, mellyel hosszabb távú, mélyebb szintű eredményeket lehet elérni.

A feladatellátás megbízási jogviszony keretében, előzetes időpont egyeztetés alapján történik. Családsegítő vagy esetmenedzser javaslata alapján előzetes konzultáció is megvalósul a szakemberek közt. Az esetgazda minden esetben a szociális szakember, így a komplex családsegítés minden speciális szolgáltatás igénybevétele során, így a családterápiánál is megvalósulhat.

Családkonzultáció, illetve család-és párterápia heti rendszerességgel, illetve szükség esetén vehető igénybe.

A 2021-es évben a pandémia ezt a speciális szolgáltatást is sújtotta, hiszen ez a fajta segítség csak és kizárólag személyes megjelenéssel biztosítható. A 2020-as szám adatokhoz képest is kevesebben vették igénybe a fenti okok miatt ezt a fajta megsegítést. A szolgáltatás kihasználatlansága okán a terapeuta többeknek tette lehetővé az egyszemélyes konzultációk, valamint az általánosan elfogadott időkeretek átlépésének lehetőségét.

A kliensek zöme volt jogerős hatósági intézkedésben érintett. Részükre sok esetben kötelezettségként rendelte el a gyámhatóság azt, hogy ilyen keretek között foglalkozzanak a párkapcsolati és/vagy családi problémákkal, traumákkal, elakadásokkal. Szakmai szempontból nézve az ilyen folyamatok megkezdésekor szerencsés, ha van egy megfogalmazott cél, amivel a segítőt megkeresik, a biztosított keretek pedig elfogadhatók az ügyfelek számára, aminek következtében létrejön egy egyezség. Ezek az alapok hatósági külső kényszer nyomán számos esetben nincsenek meg, hiszen pont a belátás képessége, a diszfunkcionális, gyermeket vagy gyermekeket elhanyagoló, veszélyeztető attitűdök felismerésének hiánya, és az azokon történő változtatásra való időszakos vagy tartós képtelenség vezet a kötelezéshez, amennyiben ezáltal akár feltételezhető a kiskorúak valós érdekeinek részleges vagy teljes (kielégítő) érvényesülése.

Mediáció

A mediáció, másképpen közvetítés akkor használható eszközként egy problémás helyzetben, ha az ebben részt venni kívánók felek nyitottak arra, hogy külső segítséggel, de közösen keressék a megoldást egy adott konfliktusra. Az objektív, élethelyzetbe be nem vonódott segítő facilitálja az elakadás egységesen elfogadott definiálását, és a felek kölcsönös megértésén,

empatikus attitűdjén keresztül elősegíti a konszenzuson alapuló eredmény elérését, amiben mindenki győztesnek, saját akaratát és elképzelését legalább részben, a szükséges kompromisszumok megkötése mellett érvényesítheti.

Mediációs eszközökkel, nem mediátori szerepben több munkatárs is dolgozott konfliktuskezelések alkalmával, amikor is fókuszban az ellentétben, meg nem értésben álló felek számára konszenzuson alapuló megállapodás elérése, egymás (szempontjainak) megértése volt a cél.

A mediációra olyankor van érdemben lehetőség, amikor mindkét (vagy több) fél érdekében és szándékában áll a kapcsolat rendezése. A 2021-es évben az esetekben a közös gyermek által produkált tünetek mutatták meg, hogy a kapcsolat mediációra szorul, és egyes esetekben ez nem is bizonyult elegendőnek, mert a helyzet olyan súlyos volt, hogy szükségét éreztük az előzetes pszichiátriai megsegítésnek, mielőtt mediációra kerülhetne sor.

A delegált esetek problémakörei – a teljesség igénye nélkül – a következők voltak:

1. Több éve különélő szülők – akik válni nem akarnak – közös, kiskorú gyermekének láthatásával kapcsolatos probléma. A család több éve a központ ügyfele, érdemi eredményre ez idáig nem jutottak. A hónapok óta tartó mediáció egyelőre a normál hangnemen történő kommunikációt segítette, a probléma megoldásához a szociális munkással együttműködve, várhatóan további szoros gondozással juthatunk el.
2. Anya külföldre költözése okán a gyermek láthatása. Ebben az esetben is elnérgesedett a kommunikáció a szülők között. A mediáció írásos megállapodással zárult, mindkét fél megelégedésére, melyet – saját bevallásuk szerint – külső segítség nélkül nem tudtak volna létrehozni.
3. Anya és 12 éves fia között mediáció, már az első ülés után lezárult, mert a családsegítővel és esettanácsszerrel konzultálva kiderült, hogy az anya többször és súlyosan bántalmazta fiát, ez a helyzet nem mediálható. Itt az anya pszichiátriai megsegítését láttuk elsődlegesnek.
4. Családi mediáció keretében egy 17 éves kamasz fiú és szülei jöttek mediációra, mert egy kisebb bulakodás után rendőrségi feljelentés történt. A szülők arra panaszkodtak, hogy gyermekük nem tartja be a megbeszéléteket, telefonját nem veszi fel, sokszor nem tudják merre jár. Öt ülést követően a helyzet sokat javult, a fiú elfogadta szülei jogos igényeit, családi életük rendeződni látszott, így a mediációs folyamatot lezártuk.

Ebből a néhány példából is jól látható, hogy milyen sokféle problémával kerülnek a családok a mediációs folyamatba.

Azonban összességében elmondható, hogy a mediációtól pozitív változásokat remélnék és ez a kiindulás mindenképpen szükséges ezen változások eléréséhez.

Szociális diagnózis

Diagnózist az intézmény erre a feladatra képzett eszményzere abban az esetben készít, ha:

- a szolgálat kezdeményezésére amennyiben az ott elérhető szolgáltatásokon túl más szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás igénybevétele tűnik szükségesnek,
- a szolgálatnál gondozást igénybe nem vevő esetben akkor, amikor az ügyfél új igénylőként jelenik meg a központ látóterében, azonban nem speciális szolgáltatás igénybevétele van szükség, illetve az egyén vagy gyermekvédelmi gondoskodás keretbe tartozó hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységben nem érintett,
- a szolgálat munkatársa az esetkezelés során úgy ítéli meg, hogy a segítő folyamat előbbre jutása céljából hatékony lehet egy külső, pártatlan szakember bevonása (akár egy hosszabb ideje tartó, megrendelt gondozás esetén),
- a jelzőrendszer Szociális Törvény 64.§ (2) -ban foglalt szereplői közül ezt valaki kezdeményezi a munkája során megismert ügyfél szociális szolgáltatások általi megsegítésének érdekében.

A 2021-es évben nem készült szociális diagnózis, aminek oka a képzett diagnoszta hiánya. A pandémiás időszakban nem indult diagnoszta képzés.

III.2.7 Óvodai és iskolai segítő tevékenység

Az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység bevezetését hosszas szakmai előkészítés előzte meg (EFOP projektek is működtek az előkészítés szakaszában), amely során mérlegelték a már működő modellek előnyeit és hátrányait. A 2018 januárjában módosított NM rendelet alapján - melynek előzményei az 1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásáról, valamint a 15/1998. IV. 30 NM rendelet - került bevezetésre az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység. Ez alapján 2018 szeptemberétől a Család és Gyermekjóléti Központok alkalmazásában álló iskolai és óvodai szociális segítők megkezdték tevékenységüket az oktatási és nevelési intézményekben. A szabályozás értelmében egy szociális segítőhöz több intézmény (1000 fő/szociális segítő) tartozik. (Nagy-Szabóné 2018) Az, hogy ez a gyakorlatban hány ellátott intézményt jelent lokális sajátosságok is befolyásolják.

A köznevelési intézményekben dolgozó szociális segítők tevékenységét szakmai ajánlás segíti, amely az óvodákban, általános és középiskolákban, valamint a kollégiumokban folytatott szociális segítői munkára vonatkoznak. A munkakört különböző a 2/2018 I.18. EMMI rendeletben szabályozott, különböző felsőfokú végzettségekkel rendelkező szakemberek tölthetik be. A rendelet meghatározza meg az iskolai és óvodai szociális segítő feladatait:

“25. § (1) Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munkaeszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

(2) Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,

b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,

c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,

d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,

e) prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és

f) a jelzőrendszer működését.

(3) Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.”

A COVID-19 okozta korlátozások az iskolai és óvodai szociális segítő munkát is érintették. Az első hullám alatt (2020 márciusa) a megkezdett foglalkozások egyik napról a másikra szakadtak meg, a helyzet mindenkit váratlanul ért, a második hullámra azonban már volt tapasztalat az online oktatásról, az intézményeket érintő korlátozásról és kellő mennyiségű maszk, fertőtlenítőszer is rendelkezésre állt. Az első hullám során munkacsoportunk részére beszerzésre került egy kamera is, amellyel az online konzultációk, csoportok tartása akadálymentessé vált. Minden munkatársunk rendelkezik lappal, így a munkavégzés az online oktatás során gördülékenyen ment.

Jelenleg a következő intézményekkel van együttműködési szerződéses szakmai kapcsolatunk a területben:

- Tesz-Vesz Óvoda
- Balaton Óvoda
- Játékkal-Mesével Óvoda két telephellyel (Kossuth és Alkotmány)
- Bástyá Óvoda
- Belvárosi Játékovoda (magán intézmény)
- Szemere Bertalan Általános Iskola
- Budapest V. Kerületi Szent István Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola
- Váci utcai Ének-Zene tagozatos Általános Iskola
- Hild iskola
- Budapesti Innovatív Technikum, Gimnázium és Szakképző Iskola
- Belvárosi Tanoda
- Eötvös Gimnázium
- Veres Pálné Gimnázium
- ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium

Az intézmények többségével gördülékeny az együttműködés, a COVID-hoz kapcsolódó járványügyi intézkedések miatt online formában valósultak meg a csoportfoglalkozások mind az óvodások mind az iskolások részére, online zajlottak a pedagógus és szülő konzultációk is. Miután az intézkedések lehetővé tették, minden kolléga visszatérhetett az intézményeibe és terepen folytathatta a munkát, de az online időszakban bevált fórumok (intézményi team-s csoportok például, amihez a hozzáférést kapott kollegák közvetlenül érintkezhetek a diákokkal és a tantestülettel és ott oszthattak meg szakmai tartalmakat) felületein is folytatódott a közös munka.

2021-ben a KENYSZI-ből kinyert halmozott statisztikai adatok szerint összesen 2628 gyermeket ért a munkacsoport, 45 alkalommal került sor egyéni segítő beszélgetésre gyermekekkel. 117 csoportfoglalkozás valósult meg az évben online és személyes találkozások során.

Az előző évekhez képest jelentősen megugrott a gyermekvédelmi jelzések száma illetve több pedagógus fordult hozzánk a tanítványaik családjában megjelenő problémák kapcsán. Jellemző problémák voltak: járványhelyzethez kapcsolódó szorongások kezelése és veszteségek feldolgozása, szülők közötti konfliktus, online oktatásból való kimaradás, a gyermek speciális nevelési szükségleteinek feltérképezése, családon belüli bántalmazás, haláleset a családban. A

gyermekvédelmi ügyekkel kapcsolatban szoros együttműködés kezdett el kialakulni a szolgálat munkatársaival és a jelzőrendszer tagjaival.

A személyes jelenléttel folytatott munka során is megjelent az igény a különböző stresszkezelő technikák elsajátítására, bemutatására gyermekeknek, már óvodás kortól is. A csoportfoglalkozásokat a legtöbb esetben sikerült páros vezetés mellett megvalósítani (munkacsoporton belül vagy az adott intézményben dolgozó más segítő szakemberek bevonásával pl védőnő, pszichológus). A nyári napközis tábor jó lehetőséget nyújtott a szakmai beszélgetésekre a kísérő pedagógusokkal: az intézményekben megjelenő igényekre reflektálva állítottuk össze a munkacsoport által kínált prevenciós programfüzetet, amelyet minden intézményhez eljuttattunk. A táborban a szakmai egyeztetésen, brainstormingon és kapcsolatépítésen kívül bekapcsolódtunk a gyermekkel való játékba. Szervezett keretek között állomásként: jóga, önismeret, mozgásos játékok, kézműves foglalkozást tartottunk minden nap, ahol lehetőség volt az alkotás mellett beszélgetni a gyerekekkel, így szeptemberben már a táborozó gyerekek ismerősként láthatták az iskolai és óvodai szociális segítőt.

A nyár folyamán elkészített, majd szeptember elején kiküldött programfüzetből választhattak a pedagógusok, hogy milyen csoportfoglalkozást szeretnének kérni az osztályuk/óvodai csoportjuk részére. Amennyiben a kínálatban nem szereplő témában keresték meg az intézmény szociális segítőjét, reagáltunk az igényekre. Voltak állandó, egész tanéven át tartó csoportok (relaxációs foglalkozások, illetve testnevelés óra keretében megvalósuló gyermekjoga-relaxációs óra), alkalmi prevenciós csoportok (drogprevenció, tanulásmódszertan) valamint krízisintervenciós csoportokat is tartottunk, jellemzően kortárs bántalmazás kezelés ügyében.

- óvoda: relaxációs foglalkozás (gyermekjoga imaginációs mesével)
- általános iskola: relaxációs foglalkozás, gyermekjoga, antibullying, közösségépítés
- középiskola: önismeret, stresszoldás és relaxáció, antibullying, közösségépítés, drogprevenció

A diákokkal folytatott egyéni konzultációk témái jellemzően az önismeret, önbecsülés, stresszkezelési technikák ügyében zajlottak, gimnáziumi tanulókkal való konzultációk során pedig a veszteségfeldolgozás és a párkapcsolati kérdések, az iskolai beváláshoz kapcsolódó szorongásokkal való megküzdés lehetőségei voltak a segítő beszélgetések tárgya.

A prevenciós foglalkozások mellett mind nagyobb hangsúlyt kapott a gyermekvédelmi tevékenység: a gyermekek veszélyeztetettségének kiszűrése, a jelzőrendszer működtetése, a

jelzőrendszeri tagok informálása (jelzési kötelezettségről, segítségnyújtás a jelzések megírásában, esetmegbeszéléseken való részvétel az oktatási és nevelési intézményekben, valamint esetkonferenciákon való részvétel).

Az év tapasztalatainak összefoglalásaként elmondható, hogy a COVID okozta megváltozott élethelyzet nyomot hagyott az intézményekbe járó gyermekeken, pedagógusokon is: a személyes kapcsolat egyre fontosabb lett, az eddiginél szorosabb kapcsolat alakult ki az intézményekkel (pár kivételtől eltekintve) és több megkeresésünk érkezett mint 2020-ban. Csoportfoglalkozásokat jellemzően pedagógusok kértek, a pedagógus konzultációk is a közösséget érintő prevenciós lehetőségek kereséséből álltak valamint gyermekvédelmi indikációjú esetekről szóltak.

Az intézményekkel való hatékony és jó munkakapcsolat kialakításában, a bizalom elnyerésében több éves munkája van az iskolai és óvodai szociális segítő munkacsoport tagjainak. Ez a munka mostanra látszik beérni, ami a prevenciós csoportfoglalkozások magas számában és a gyermekvédelmi indikációjú esetek detektálásnak egyre növekvő számában mutatkozik meg. A gyermekvédelmi tevékenység nem csak a jelzések megírásának facilitálásából áll, hanem a családok számára elérhető szolgáltatásokba való delegálásról is: az iskolai és óvodai szociális segítők híd szerepet töltenek be a gyermekvédelem rendszerében olyan szociális szakemberként, akik a terepen töltött munkaórák során közvetlenül találkoznak a gyermekekkel, pedagógusokkal. Szakmai célunk a kialakult jó kapcsolatok megőrzése és a jelzőrendszer működtetése, valamint a prevenciós munka folytatása. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység és az ebben rejlő lehetőségek minél szélesebb körhöz eljussanak (pedagógusokhoz, szülőkhöz és gyermekekhez valamint egyéb segítő szakemberekhez). Ennek jó módja lenne olyan online és offline felületeken megjelenni, ami elér a célcsoporthoz, valamint a kerületi családoknak szóló rendezvényeken megjelenni. Szeretnénk a jövőben szorosabb kapcsolatot ápolni a kerületi intézményekkel. Az iskolapszichológusok teamjével ez a szoros együttműködés már el is indult, több alkalommal került sor közös teamre, amelyeken körvonalazódtak az együttműködésünk keretei és a közös gondolkodás és a találkozás meghozta az eredményét az intézményeken belüli együttműködéseknel. Szeretnénk a pedagógiai szakszolgálattal, az iskolai védőnői hálózattal a kerületi civil szervezetekkel is kapcsolatba kerülni. A gyermekvédelmi munka fókuszában a gyermek érdekei állnak, ennek képviselője interdiszciplinális team munkában valósulhatna meg a leghatékonyabban.

Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztályának munkáját is nagyban befolyásolta a járványügyi helyzet, illetve az ennek okán életbe lépő speciális intézkedések és változó eljárásrendek. Félfogadásra kizárólagosan előre egyeztetett időpontban volt lehetőség, míg az ide vonatkozó kormányrendeletek megtartásából kifolyólag az év egy részében a tárgyalásokat a Gyámhatóság mellőzte. Az ügyek lefolytatását ilyenkor az érintettek írásos nyilatkoztatása mellett tudta teljesíteni.

A kerületi Gyámhivatal és a Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai együttműködése mindennapi, a kollegák naponta többször telefonon, online, személyesen tartják a kapcsolatot. Erre a szoros kapcsolattartásra mindenképpen szükség van, hiszen a feladatellátás során az esetek egy részében szükség van valamilyen hatósági intézkedés megtételére. Ezek az együttműködési pontok fő szereplői elsősorban az esetmenedzserek, akik hidat képeznek a Szolgálatnál biztosított gyermekjóléti alapellátás és a hatósági intézkedéseket végrehajtó Gyámhivatal között. Az esetek többsége ezen a szinten a jelzések mentén zajlik, mely a Gyámhivatal és a Család-és Gyermekjóléti Központ vonatkozásában is egy oda-vissza ható folyamat.

A Központ kollégái rendszeresen részt vesznek a hatóság által szervezett tárgyalásokon, felülvizsgálati tárgyalásokon, ahol állásfoglalásuk figyelembe vétele mellett születik döntés az egyes gyermekvédelmi kérdésekben.

A 2020. év jelentős részében a megszokott eljárásrendtől eltérően, tárgyalás megtartásának mellőzése mellett zajlott az eljárások számottevő része. A személyes meghallgatás helyett írásban történt nyilatkozattétel, melyben lehetőség nyílt összefoglalni a javaslat készítése óta eltelt idő tapasztalatait, esetleges lényegi változásokat, vagy a körülmények stagnálását.

Kiemelten fontos a védőnői hálózattal való együttműködés, hiszen a szolgáltatást nyújtó szakemberek azok, akik a legkorábban találkoznak a családokkal.

Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

A Védőnői Szolgálat feladatai:

- ☐ Nővédelem [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- ☐ Várandós anyák gondozása [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- ☐ Gyermerágyas anyák gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- ☐ 0-6 éves korú gyermekek gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]
- ☐ tanköteles gyermekek gondozása [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]
- ☐ családgondozás [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- ☐ az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A V. kerületben a Védőnői Szolgálat a Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálat egységeként látja el feladatát.

A kerületi Védőnői Szolgálat két nagyon fontos, feladataiban eltérő részre tagolódva dolgozik. Az egyik a területi ellátás szerinti gondozás, a másik pedig az iskola-egészségügyi munka. Ezek része a nővédelem, a várandós és gyermekágyas anyák gondozása, a 0-6 éves és tanköteles gyermekek ellátása, a családgondozás, valamint az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében-szervezésében-megvalósításában való aktív részvétel.

Területi ellátás:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában négy területi védőnői státusz engedélyezett. A 2021. december 31-i állapot alapján mind a négy védőnő határozatlan idejű kinevezéssel dolgozik.

2021. évben a Belváros-Lipótváros Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

A kialakított védőnői körzetek egy egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Akadémia utcai Tanácsadó	1054. Budapest, Akadémia u. 8.	3-115-069 302-5490	4 körzet

Gondozott gyermekek/várandósok száma /ellátástól függően/:2021.12.31-i állapot szerint	
várandós	46 fő
0-6 éves	563 fő
7-16 éves otthon gondozott gyermekek	2 fő
oktatási intézménybe/intézményekbe beíratottak száma	418 fő (óvodák)

Az elmúlt év folyamán nem volt olyan család, aki nem kért védőnői gondozást, illetve védőnői látogatást. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 21. §-a értelmében a védőnői gondozás nem visszautasítható.

Iskola-egészségügyi ellátás:

A 2020/2021. tanévben, az V. kerület 12 oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat hét iskolavédőnő látja el. 3 iskolavédőnőt alkalmaz a BLESZ Védőnői Szolgálat 2 üres iskolavédőnői status van, 2 iskola önállóan foglalkoztat iskolavédőnőt.

Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálat keretein belül három iskolavédőnő látja el a feladatokat. Három iskola ellátása helyettesítésben történik.

A Xántus János Két Tanítási Nyelvű Gimnázium és Szakgimnázium illetve az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium önállóan foglalkoztat szerződéssel iskolavédőnői feladatok ellátására védőnőt.

Iskola	
Belvárosi Tanoda	115
Deák téri Evangélikus Gimnázium	378
Eötvös József Gimnázium	897
Hild József Általános Iskola	381
Piarista Gimnázium	412
Szemere Bertalan Általános Iskola és Gimnázium	354
Szent István Általános Iskola	413
Váci utcai Ének-Zenei Általános Iskola	409
Ward Mária Általános Iskola és Gimnázium	464
Veres Pálné Gimnázium	643
ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnáziuma	
Xántus János Két Tanítási Nyelvű Gimnázium	
Összesen	4466

A védőnőkkel való közös munka és folyamatos egyeztetés több szempontból is pótolhatatlan jelentőségű. Számos helyszínen vannak jelen munkájuk során, így a családokkal, gyermekcckkel nem csupán lakókörnyezetükben és szűréseknek, státuszvizsgálatoknak helyt adó telephelyükön találkoznak, de ott vannak a nevelési-oktatási intézményekben is. Számos helyzetben tudnak érdeklődni a családok helyzetéről, gyermekcck állapotáról, és teljescn más szempontok szerint képcsek értékelni, felismerni és megfogalmazni a tapasztalataikat.

Mivel elsősorban egészségügyi prevenciós és gondozói tevékenységet végeznek, így mondhatni minden kisgyermekes család életében természetes módon vannak jelen.

IV. Gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések

A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

A Belvárosi Család-és Gyermekjóléti Központban a 2021-es évben nem történt gyámhatósági, gyermekvédelmi szakmai, illetve a szolgáltatás működtetésének engedélyezéséért felelős hatóság által végzett ellenőrzés.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által a veszélyhelyzet idején kiadott, és több ízben frissített illetve kiegészített „Eljárásrend a koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére a szociális alapszolgáltatásokban, valamint a család-és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézményekben” című iránymutatása, tájékoztatása szerint a „szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatóknál, intézményeknél és hálózatoknál a működést engedélyező szerv helyszíni ellenőrzést nem tarthat, csak különösen indokolt esetben, ellátotti érdekből, valamint járványügyi vagy azzal összefüggő okból végezhet. A Magyar Államkincstár helyszíni ellenőrzést nem tarthat.”

V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gvvt. előírásai alapján

(milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

Család-és Gyermekjóléti Központ

A Család és-Gyermekjóléti Központ munkájának a láthatósága szinte minden évben fontos feladat, de mint tudjuk a szociális munkások eszközei közt ritkán mutatkoznak meg ezek az elemek. Ezt a fajta célt igyekszünk elérni a jelzőrendszeri tájékoztatók szisztematikus és ismétlődő megtartásával, az esetkonferenciák számának növekedésével, szakmaközi megbeszélések szervezésével.

Célunk egy helyi igényekre érzékenyen és rugalmasan reagáló, széles szolgáltatási spektrumot nyújtó, a helyi ágazati és ágazatközi együttműködésekben kooperatíván működő szervezet megteremtése.

Óvodai és iskolai szociális tevékenység

2018. szeptember 1-től a Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatási köre ezzel az új elemmel bővült ki. Már az elmúlt időszak tapasztalataiból is jól látszik, hogy milyen jelentőséggel bír a szociális segítség e formája. Számos jó gyakorlatot sikerült megvalósítani az elmúlt több, mint két évben, azonban egyértelműen látszik, hogy szükséges ennek az ellátási formának a további kiszélesítése, elmélyítése.

Szakmai terveink között szerepel új témák beemelése a szakmai palettánkba: cyberbullying, erőszakmentes kommunikációs tréning, egészséges társas kapcsolatok, fenntarthatóság.

Infrastrukturálisan jó adottságokkal rendelkezik a Falk Miksa utcai telephely, így a járványügyi vészhelyzet elmúltával szeretnék a korábban tervezett csoportokat megvalósítani ott: tematikus szülőklubok, szülő- pedagógus- és gyermekcsoportok, amelyekre a kerület intézményeibe járók jelentkezhetnek. A szakemberek között dolgozik olyan munkatárs, akinek kompetenciái (szülő- csecsemő/kisgyermek konzultáns és gyógypedagógus, aki a kerületben szurdopedagógiai ellátásban is közreműködik) lehetővé tennék számára a gyermekek napközbeni ellátásában való hatékony jelenlétet.

A Család-és Gyermekjóléti Központnál az utcai szociális munkás státusz betöltése is kiváló együttműködésre ad lehetőséget és több korcsoportot szólít meg.

A koragyermekkorai intervenció fontossága szakirodalmilag is megalapozott, hosszú távú terveink között szerepel a kerületi bölcsődék megszólítása is. Munkánk során több éven keresztül kísérjük a gyermekeket, óvodás kortól egészen gimnáziumig.

Bízunk benne, hogy az iskolai és óvodai szociális segítség mind nagyobb hatékonysággal tud folytatódni.

Szociális diagnózis

2020-ban nem készült diagnózis (nem indult ilyen képzés a pandémia ideje alatt), mely eszköze lehet a jövőben annak, hogy akár a gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújtó intézmény saját tevékenységéhez használja az ilyen feltáró interjú technikákat, ezáltal adekvátabb visszajelzéseket nyújtva a jelzéssel, problémával az intézményhez fordulóknak.

Prevenációs csoportok, kísérleti programok

Bízunk benne, hogy a 2022-es év végre lehetőséget ad a prevenációs, közösségi programok elindítására. Az erre való igény a szakembereink közt és az ellátottak körében is megjelent. A családsegítő, eszménedzserek számára a feltöltődést, kreatív szakmai énjük láthatóvá tételét tenné lehetővé. Klienseink pedig a közösségi élmény keretében tudnak teljesen más minőségben funkcionálni, egy őket elfogadó, támogató, azonos problémával, vagy probléma körrel rendelkező közösségben. Sokaknak az ilyen csoportok jelenthetik a megtartó erőt akkor, amikor a klasszikus szociális segítő munka problémamegoldó modellje nem tud kellően hatékony lenni.

Mentális jólét megőrzése és támogatása

A koronavírus járvány okozta állapotok és hatások, valamint a társadalomban megmutatkozó tendenciák okán kiemelten fontos az emberek pszichés támogatása, gondozása, korosztálytól és általános egészségi helyzetétől függetlenül. Minél több olyan intézkedésre és programra van szükség, ami a lakosság számára kapaszkodót adhat a terhelt helyzetekben és a hétköznapi életben. A mentálhigiénés, terápiás ellátások jelentősége folyamatosan felértékelődik, ezek megítélése is folyamatosan változik, sok szempontból kedvezőbbé válik.

VI. Bünmegelőzési program

Főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

2021-ben a kerületi Rendőrkapitányság bűn és balesetmegelőzési előadásokkal, az „Ovi-zsaru” és „Pöttöm-Pandúr” projektekkel, a bünmegelőzési tanácsadó előadásával (pl.: „A szer, ami megváltoztat” – kábítószer-prevenációs téma), az „iskola rendőre” program biztosításával járult hozzá az intézmények munkájához. Ezek a programok folyamatosan működnek a kerületi óvodák együttműködésével.

A rendőrség prevenciós programjai során kiemelt figyelmet fordít a helyi szinten jellemző bűncselekmények elkövetésének megelőzésére.

A fiatalok által kedvelt és látogatott szórakozóhelyeken illetve „találkozási pontokon” nagyobb eséllyel alakulhatnak ki olyan helyzetek, amelyekben az áldozattá válás kockázata is magasabb. Ennek érdekében feltáró munka során történt meg annak a vizsgálata, hogy mik vezethetnek az ilyen magatartási mintázatok megjelenéséhez. Az áldozattá válás szempontjából a lopás, rablás, testi sértés és zaklatás jelent komolyabb veszélyt, míg elkövetői vonatkozásban a rongálás, garázdaság, súlyos és könnyű testi sértés, rablás, csoportosan elkövetett rablás, továbbá az alkoholos vagy kábítószeres befolyásoltság alatt elkövetett bűncselekmények dominálnak. Ezeknek a veszélyeknek a felismerése lehetővé teszi a megelőző stratégiai lépések kidolgozását, valamint alkalmazását, adott esetben csökkentve előfordulásukat, akár az intenzívebb rendőri jelenlét formájában is. A kerületi vendéglátó-ipari egységek és szórakozóhelyek objektív minősítésére a „Biztonságos Belvárosi szórakozásért” program keretében került sor, ezzel érdekeltté téve az egyes szereplőket abban, hogy maguk is figyelmet

fordítsanak és energiát fektessenek a kábítószer-mentesség elérésébe. 2022-ben is összehívásra kerül a szórakozó helyek/vendéglátó ipari egységek működtetői, tulajdonosi köre a biztonságos szórakozás megteremtése és fenntartása érdekében.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó tevékenységét egyre nagyobb figyelem övezi. Oktatási intézmények, szülők, továbbá a jelzőrendszer tagjai is egyre gyakrabban kérnek segítséget, illetve a Kapitányság álláspontját különféle kérdésekben.

2020-ban kibővült a Rendőrkapitányság munkája a kerületi nyugdíjasokat célzó, bűnmegelőzési témájú előadásokkal, személyes tanácsadással és ismeretátadással, valamint a bűnmegelőzést segítő eszközök biztosításával. 2021-ben még több előadás, személyes találkozóra került sor, amit a szépkorúak örömmel vesznek igénybe. Az idősekkel végzett munka egyik fontos pontja a „Virtuális Fogadóóra” program, ahol az idős emberek megelőzéssel kapcsolatos információkat kaphatnak virtuálisan. Jellemzően olyan időseket céloz ez a program, akik egészségügyi állapotuknál fogva nem tudják lakásukat elhagyni. Ez utóbbi szempont a Covid járvány alatt egyre inkább megerősödött, és a 2021-es év kiemelt projektévé vált.

A kerületben működő 25 körzeti megbízott havi 1 fogadó óra keretében biztosítja a kerületi lakosok számára a közvetlen kapcsolódási lehetőséget, melyet két helyszínen; a Havas és a Szalay utcában tehetnek meg. Hasonló célt szolgál az a 0-24 órában hívható, külön erre a célra rendszeresített telefonszám, amin keresztül a múlt évben is bármikor lehetséges volt a kapcsolattfelvétel a Rendőrkapitányság embereivel.

A Rendőrség kerületi szerve aktív tagként kiemelt szerepet tölt be a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum közbiztonsági és megelőzési munkacsoportjában.

A kapitányság kiemelten foglalkozik az elkövetővé és az áldozattá válás megelőzésével. A kerületi szórakozóhelyeken és környékükön elkövetett bűncselekményekben a fiatalokúak komolyan érintettek. A rendőri eljárásban regisztrált elkövetők közül 2021-ben nem volt gyermekkorú, viszont a fiatalokúak közül 42 fiúval és 14 lánnyal kapcsolatban indult eljárás. Az elkövetett bűncselekmények közül a csoportos rablás, lopás, valamint a szabálysértések közül az engedély nélküli vezetés elkövetése történt meg.

Hozzá tartozók közötti erőszak cselekmények ritkán fordulnak elő. Az ideiglenes távoltartással kapcsolatos feladatokat a Készletlét Osztály munkatársai látják el, akik fel vannak ruházva a határozatok meghozatalához szükséges kiadmányozási jogkörrel, és nagy alapossággal

vizsgálják a távoltagezés lehetőségeit. 2021-ben 6 alkalommal hoztak ideiglenes megelőző távoltagezés határozatot, mely esetekben a bántalmazott egykori házastárs vagy élettárs volt. Utóbbi esetben a különleges meghallgató szoba minden alkalommal biztosított volt.

A bűnelkövetéstől az ítélethozatalig sok esetben akár 3-4 év is eltelhet, ezért mire az ügy a pártfogó felügyelőkhöz kerül, addigra a fiatalok nagykorúvá válnak. A legutóbbi naptári évben az V. kerületben 13 ügyet láttak el. Az elkövetők 90% fiú volt, ami kifejezetten magas arány.

A rendőri eljárásban regisztrált, 18 év alatt elkövetők közül: 1 fő gyermekkorú, 56 fő fiatalkorú (az ENYÜBS adatai alapján)

Kiskorú veszélyeztetése ügyében regisztrált bűncselekmények száma: 2

Kiskorú sérelmére elkövetett cselekmények során eljárásban regisztrált sértettek száma: 5 fő gyermekkorú, 27 fő fiatalkorú

Ideiglenes hatályú elhelyezésére tett intézkedés: 2 esetben

Ideiglenes megelőző távoltagezés: 10 esetben

Megelőző távoltagezés: 3 esetben

Megelőző pártfogás: 0 esetben (2020. évben elkövetett bűncselekmény vagy elzárással is büntethető szabálysértés ügyében)

VII. Civil szervezetek

A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

Belváros-Lipótváros Önkormányzata számos civil szervezettel áll kapcsolatban. A Máltai Szeretetszolgálat, az Oltalom Karitatív Egyesület, az Értelmi Fogyatékosok és Segítők Országos Szervezetével, Motiváció Alapítvánnyal, a Vöröskereszt V. kerületi szervezetével, a Félúton Alapítvánnyal, a Közösségi Szolgáltatások Alapítványával, a Katolikus Karitás RÉV Szenvedélybetegeket Segítő Szolgálatával, a kerületi Segítő Szeretet Karitás Csoporttal, valamint a Nagycsaládosok Országos Egyesületével dolgozik együtt egy-egy esetben.

A Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft által működtetett Belvárosi Közösségi Tér programjai széles körű szolgáltatásokat nyújtanak az V. kerületben élő családoknak, a család legkisebb tagjaitól az idősebbekig. Tevékenységének célja, hogy ingyenes szolgáltatásokkal és programokkal biztosítsa a belvárosi polgárok szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltését, gyermekek fejlesztését, szülők kompetenciáinak bővítését-erősítését.

Mint minden évben, úgy ebben az évben is, adományok osztásával a Magyar Vöröskereszt kerületi csoportja nagymértékben segítette a szociálisan rászoruló családokat, valamint részt vállalt a vírushelyzettel összefüggésben a lakosság tájékoztatásában.

A családok átmeneti otthona szolgáltatást ellátási szerződés keretében biztosítja a kerületi lakosok számára az S.O.S. Krízis Alapítvány.

A kerületben megvalósuló utcai szociális munkát ellátási szerződéssel az Oltalom Karitatív Egyesület végzi a belvárosban a hajléktalan emberek segítése érdekében. Munkájáról havi szinten beszámol, amivel naprakész információval látja el a kerületet.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálata szenvedélybetegeknek segít függőségeik kezelésében, az azokhoz vezető utak felismerésében, a segítségre való igény elfogadásában.

A Nyugodt Szív a Lakhatásért Közhasznú Alapítvány olyan családoknak és embereknek segít, akiknek lakhatásuk megőrzése, a hajléktalanság megelőzése, a múltó lakhatási körülmények megteremtése érdekében támogatásra van szükségük. Az Alapítvány 2020-ban két olyan Belvárosi gyermekes családnak segített a lakbértartozás részbeni rendezésében, mellyel 6 ember lakhatását tevék legalább időszakosan biztosabbá.

Budapest, 2022.április 22.

Molnár Péter
intézmény vezető

